

TREDJE NATUR
NORRØN

URBAN
GOODS

Valentin
Trafikplanlægning

GRANDNESS

UDVIKLINGSPLAN FOR ET FORTSAT STORSLÅET KONGELUNDEN

EN BÆREDYGTIG FORTÆLLING

KRONELOOPET SKABER SAMMENHÆNG MELLEM BY OG NATUR

Index	En bæredygtig fortælling	3
	Kroneloopet	8
	Infrastruktur	12
	Biodiversitet	16
	Brugere og proces	20
	Sportsbyen	24
	Forhaven	32
	Folkeparken	38
	Baghaven	46
	Økonomi og tid	51

Fremtidens bæredygtige bysamfund kalder på en langt stærkere sammenhæng med naturens bæreevne. I den forbindelse kan Kongelundens betydning for fremtidens klimaneutrale Aarhus ikke overvurderes.

Kongelunden er Aarhus’ grønne kæmpe med helt fantastiske natur-, kultur- og sportsforhold. Området opleves i dag som et lidt henslummende og fragmenteret område med mange uforløste potentialer, der kalder på et klart samlende greb og en ny langsigtet strategi.

Vores forslag rummer en klar strategi for hvordan Kongelunden kan skabe fornyet relevans for Aarhus og spille en central rolle i byens omstilling ved hjælp af en styrkelse på alle planer - idrætsligt, rekreativt, klimatisk, biologisk og ikke mindst folkeligt.

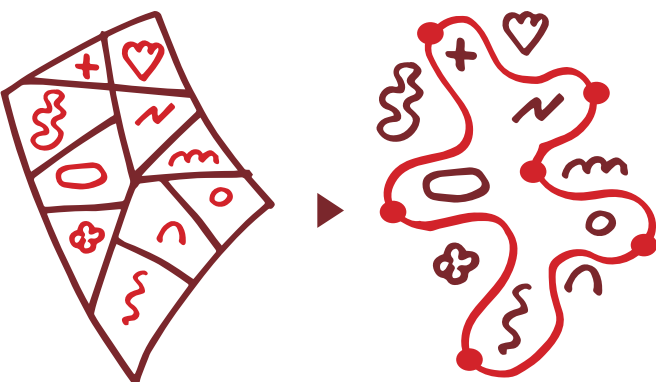
Én destination, et greb
Vores forslag arbejder med temaet 'fortsat grandness' og tilbyder ét klart greb, et Kroneloop, der kan *forløse* den bæredygtige fortælling og *forene* de mange spændende oplevelser, interessenter og ressourcer i Kongelunden.

Kroneloopet består af 7 km hovedsti, med 7 lokale underruter, samt 7 ikoniske porte, der kobler til byen i vigtige urbane krydsningspunkter. Ambitionen er at skabe rammerne for en ambitiøs og realiserbar 'hundredårsplan' for en styrket sammenhæng mellem Kongelunden, Aarhus Midtby og hele regionen.

Grebet er både fleksibel nok til at optage ændringer og forbedringer over tid, og robust nok til at kunne 'stå fast' mange årtier frem. Samtidig er det en kvalitet ved vores forslag at det hurtigt kan etablere Kongelunden som ét fysisk samlet område, og dermed skabe værdi fra dag ét for overkommelige midler i de tidlige anlægsfaser.

Forslagets hovedtræk
Kroneloopet forbinder adskilte og glemte destinationer i Kongelunden og skaber fællesskab

Fra fragmenteret område til samlet helhed. Kroneloopets hovedrute samler Kongelundet i ét greb og de syv porte inviterer byen indenfor.

mellem de mange adskilte brugergrupper. Loopet forbinder internt de fire delområder, 'forhaven' mod nord, 'sportsbyen' i vest, 'folkeparken' i øst og 'baghaven' i syd og markerer sig tydeligt i bybilledet med de syv porte. Loopet rummer derudover 7 underruter der kan anlægges uafhængigt af hinanden.

En pointe ved Kroneloopet er der skabes værdi ved at skabe tilførsel af mennesker til de mindre besøgte områder som direkte gevinst af etablering af den klare wayfinding loopet etablerer. Dermed kan de eksisterende funktioner anvendes mere og bedre uden at der nødvendigvis skal investeres store midler.

Centralt for vores forslag er det trafikale greb, der forhindrer den gennemkørende biltrafik i Kongelundens centerpunkt. Derved skabes et meget stort bilfrit område i selve hjertet af området der kan

[illegible][illegible]

KONGELUNDEN

Bæredygtig byudvikling
forbinder by, natur
og kunst

Risskov

Aarhus A

MIDTBYEN

Telefonørvej

Aarhus Domkirke

Ingerslevs Plads

Sankt Lukas Kirke

Fredeniksbjerg Idræt

Harald Jenssens Plads

Kongelundsårmet

Lystbådehavnen

Strandvejen

Dromingeheaven

Nyt Aarhus Stadion

KONGELUNDEN

Observatoriepladsen

Dyrehavebroen

Den Uendelige Bro

DYREHAVEN

Oddervej

Marselisborgsgade

Stadion Allé

Ingelievsgade

Århusgade 2 km fra Domkirken

Eskelunden

Østengenvej

Jyllandsgade

Set fra oven kendetegnes Aarhus ved de røde tegltage i den historiske midtby og de grønne områder, hvoraf Kongelunden er i særklasse. Kongelunden nås bedst via den gamle kystlinje eller den klassiske Stadion Allé. De nye porte kobler Kroneloopet til byens flow og skaber dermed den nødvendige 'mentale' byomdannelse, så flere bruger parken.

Portene langs kysten skaber sammenhæng til den foreslåede kunstsstrategi fra Risskov henover Midtbyen til Ballehage.

[illegible]

A man in a yellow shirt and black shorts is running on a dirt path in a forest. A child on a bicycle is following him from behind. The path is surrounded by tall trees and green foliage.

A man in a yellow shirt and black shorts is running on a dirt path in a forest. A child on a bicycle is following him from behind. The path is surrounded by tall trees and green foliage.

A man in a yellow shirt and black shorts is running on a dirt path in a forest. A child on a bicycle is following him from behind. The path is surrounded by tall trees and green foliage.

A man in a yellow shirt and black shorts is running on a dirt path in a forest. A child on a bicycle is following him from behind. The path is surrounded by tall trees and green foliage.

A man in a yellow shirt and black shorts is running on a dirt path in a forest. A child on a bicycle is following him from behind. The path is surrounded by tall trees and green foliage.

A large wooden torii gate stands as the entrance to a shrine. The gate is made of light-colored wood and has three yellow circular ornaments on its top beam. People are walking along a paved path that leads through the gate into a dense forest. Sunlight filters through the trees in the background, creating a bright, hazy glow. The trees are tall and green, with some bare branches visible in the upper part of the frame.

A large wooden torii gate stands as the entrance to a shrine. The gate is made of light-colored wood and has three yellow circular ornaments on its top beam. People are walking along a paved path that leads through the gate into a dense forest. Sunlight filters through the trees in the background, creating a bright, hazy glow. The trees are tall and green, with some bare branches visible in the upper part of the frame.

A large wooden torii gate stands as the entrance to a shrine. The gate is made of light-colored wood and has three yellow circular ornaments on its top beam. People are walking along a paved path that leads through the gate into a dense forest. Sunlight filters through the trees in the background, creating a bright, hazy glow. The trees are tall and green, with some bare branches visible in the upper part of the frame.

A large wooden torii gate stands as the entrance to a shrine. The gate is made of light-colored wood and has three yellow circular ornaments on its top beam. People are walking along a paved path that leads through the gate into a dense forest. Sunlight filters through the trees in the background, creating a bright, hazy glow. The trees are tall and green, with some bare branches visible in the upper part of the frame.

A large wooden torii gate stands as the entrance to a shrine. The gate is made of light-colored wood and has three yellow circular ornaments on its top beam. People are walking along a paved path that leads through the gate into a dense forest. Sunlight filters through the trees in the background, creating a bright, hazy glow. The trees are tall and green, with some bare branches visible in the upper part of the frame.

A large wooden torii gate stands as the entrance to a shrine. The gate is made of light-colored wood and has three yellow circular ornaments on its top beam. People are walking along a paved path that leads through the gate into a dense forest. Sunlight filters through the trees in the background, creating a bright, hazy glow. The trees are tall and green, with some bare branches visible in the upper part of the frame.

PLANEN

7 KM, 7 PORTE, 7 UNDERRUTER

+

+

TOPOGRAFI + KLIMA

Istidslandskabet viser sig tydeligt i Kongelundens topografi og vandløb. Mod kysten falder terrænet og skaber skiftende kig og sigtelinjer. Når man færdes i skoven er terrænet med til at skabe rumligheder og lavninger hvori regnvandet kan ledes.

NATUR + KULTUR

Der er et rigt tilbud af kultur og naturkvaliteter som er en stor del af Kongelundens iboende værdi. Mosaiken af skovtyper indfletter sig i bøgeskoven, og alle bygningsværker ligger som brødkrummer spredt i skoven. Der er størst variation mod nord, hvorimod der i den sydlige del er mere vægt på fortidens fortællinger i form af fortidsminder og gravhøje.

KRONELOOPET + PORTENE

Kroneloopet skaber en klar samlande fortælling mellem de i dag adskilte områder. Portene står som monumentale indgange ved de centrale punkter hvor Kongelunden møder byen. De vil være med til at skabe nye attraktioner og fortællinger i Kongelunden og styrke forbindelsen til byens hovedforbindelser.

KRONELOOPET

WALKING THE TALK, HELT BOGSTAVELIGT

► Datakort fra Strava der viser hvordan gående, løbende og cyklende bevæger sig i Kongelunden

For at oprette Kongelunden som én samlet destination skal der et kraftfuldt og markant greb til, der over tid kan styrke den mentale byomdannelse, så fortællingen om Aarhus forener skov og by.

Vores forslag er Kroneloopet, der vil stå frem som et samlende og karakterfuldt nyt formidlings- og oplevelseslag i Kongelunden, og som vil sikre integration og synergi mellem de mange adskilte aktiviteter i området.

Loopet består i sin enkelhed af en 7 km sti der samler alle de i dag adskilte oplevelser og utilgængelige områder. Det er en sti der finder sine rødder i Kongelundens egenart, og bygger videre på både kunstens, kulturens og naturens tankegods gennem tiderne.

Derudover foreslår vi 7 lokale underloops, der kan anlægges fuldstændigt uafhængigt af hinanden.

Hovedloopet 'zig-zagger' skiftevis mellem områdets vigtigste ankomstpunkter, portene, til dets indre destinationer og det centrale 'kappespænde' ved Dronningeporten. Herved skabes et stjerneformet stiforløb, der tydeligt etablerer et nyt kraftfuldt centrum og omdrejningspunkt i Kongelunden. Stien følger i hovedtræk eksisterende stier, og er dermed i sin natur *hjemmehørende*, men er tilføjet vigtige nye koblinger og intensivering, der giver adgang til lukkede eller inaktive områder.

Betragtes brugernes bevægelser i området igennem appen Strava, der logger cyklende, løbende og gående i området, ses en tydelig tendens, hvor området bag væddeløbsbanen og Slotshaven samt forsthaven ikke anvendes meget. Det er ærgerligt og loopet søger derfor at tilføre energi til de passive områder ved at føre sit hovedtracé igennem her. Samtidig har vi fokus på at etablere små og store oplevelser langs stien, således der fortsat er plads til både fordybelse og udfoldelse i hele området.

Vores forslag er baseret på styrke målbare DGNB bæredygtighedsparametre for byområder. Samtidig repræsenterer loop og nedslag en snusfornuftig tilgang til det lokale steds præmisser, hvorved mange elementer kan genanvendes og videreudvikles for at spare på både anlægsmidler og CO2-udledning

Vi foreslår at markere stien ved en gennemgående terracottarød farve, der sikrer en enkel wayfinding i

parken. Farven findes allerede i parken flere steder, bl.a på den gamle stadionbygning, på atletikbanen og på de rødmaledede træpartier i skovens stisystem.

Vi tror på, at der skal en vis pædagogisk tydelighed til for at manifestere loopet fysisk, men er selvfølgelig fuldt opmærksomme på, at vi arbejder med sensitive områder, der kræver en balanceret og stedstilpasset æstetik.

Vi ser for os at den røde farve kan være ganske tydelig stedvist, særlig dér hvor den skaber nye forbindelser og oplevelser, mens den andre steder ved bevaringsværdige områder kan anlægges mere subtilt og træde i baggrunden.

En cirkulær materialitet
Bygge- og anlægsmaterialer er en af vor tids største klimasyndere. Vi har haft fokus på at genanvende så meget som muligt af eksisterende infrastruktur, og arbejdet med den ambition, at loopets bærende elementer skal bestå primært af cirkulære og biogene materialer.

En gennemgående rødlig tone i projektet giver dybde til en kulturhistorisk og stedslig vinkel helt ned på materialeniveau, som vi synes er spændende. Det skal være en mærkbart bæredygtig oplevelse og formidling.

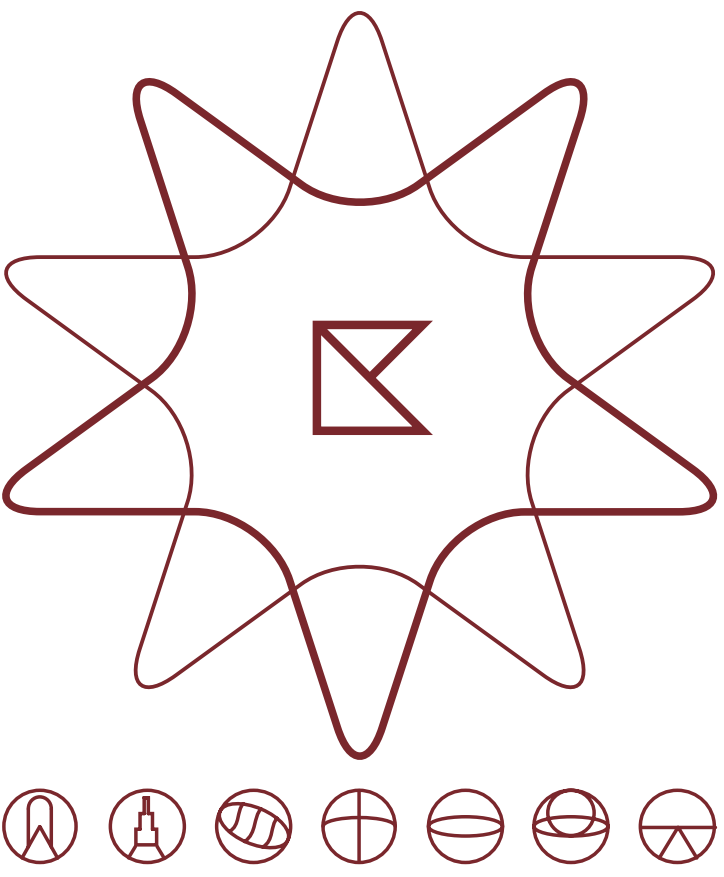
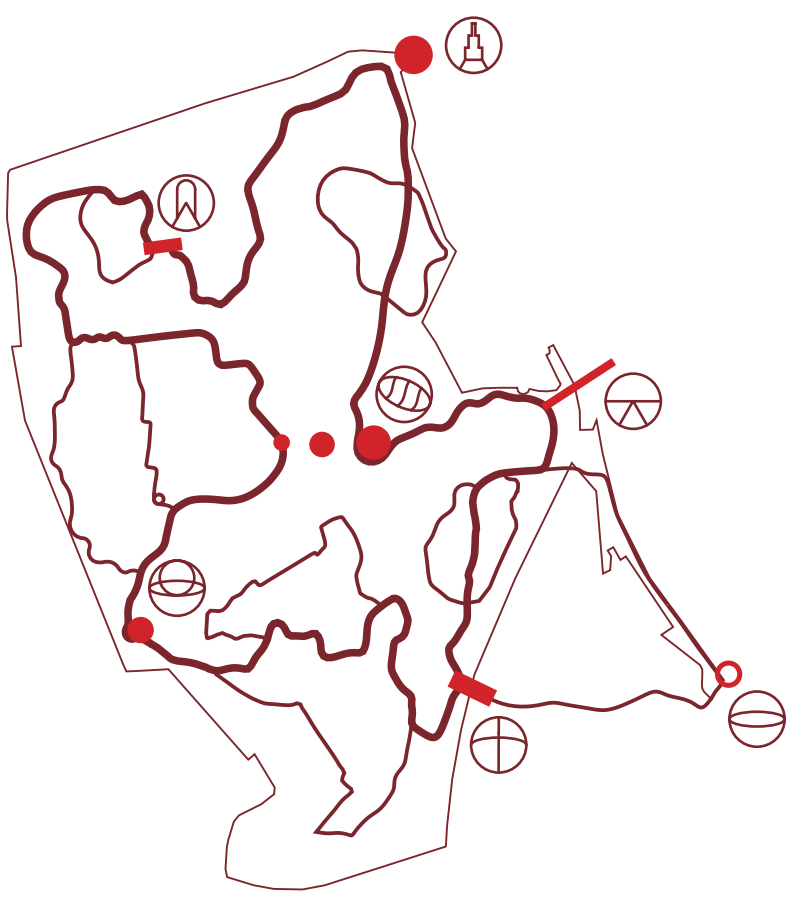
Der er mange muligheder for at lave en varieret og stedstilpasset æstetik, der samtidig også fortæller

en direkte bæredygtig fortælling - med mere eller mindre farve. Den røde farve stammer fra jern som er overalt i miljøet og vi finder det naturligt i rødler, som er en udbredt naturressource og ikke mindst som gennemgående byggemateriale i det historiske Aarhus.

Op til 200.000 tons teglaffald i Danmark om året kan anvendes til nye formål med praktisk talt ingen CO2-udledning, og uden at udvinde jomfruelige materialer. Teglskærver under 10 mm kan blandt andet anvendes som slotsgrus, som faktisk i forvejen er et spilprodukt når der laves tegluld til byens taghaver.

Blandingen kan spædes op med knust affaldsbeton og almindelig grus, hvorved farven kan justeres. Finere knust tegl kan også erstatte 30% af cementen i betonblandinger, og nedbringe udledningen, hvorved den normalt grå beton optager den røde terracottafarve og synliggør en bæredygtige egenart.

IKONISK WAYFINDING

◀ Loopet linkes til en grafisk hovedfigur til formidlingsformål der bygger på loopets stjerneform. Dermed kan der skabes en digital brugerflade, der direkte hænger sammen med den fysiske sti, og denne kommunikative styrke ser vi som et stærkt redskab til at udbrede kendskabet til Kongelundens hovedgreb og løbende aktiviteter.

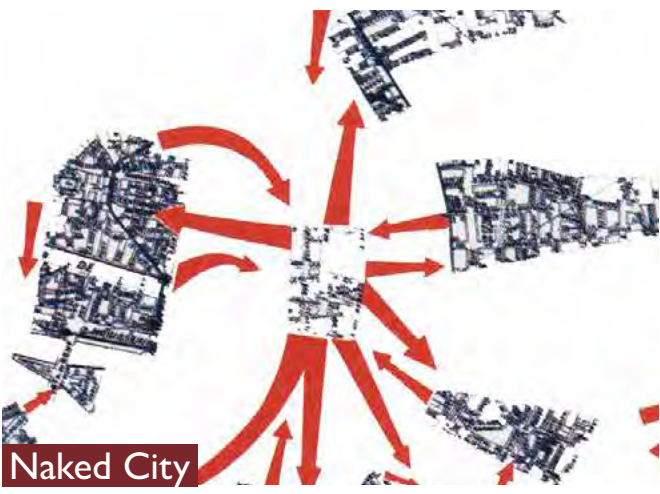
Kunst, natur og videnskab smelter sammen i Kroneloopet. Nyeste viden om hvordan vores bysamfund mimer om naturens netværk kobles med en kunstnerisk nerve og et strategisk blik for hvordan vi kan kommunikere en mangefacetteret oplevelse på en såre enkel måde hvor alle kan være med.

"Jeg tør godt sige, at den linje, jeg trækker med mine fødder for at gå til museet er mere vigtigt end de linjer, man finder på de egentlige malerier, der hænger i museet."

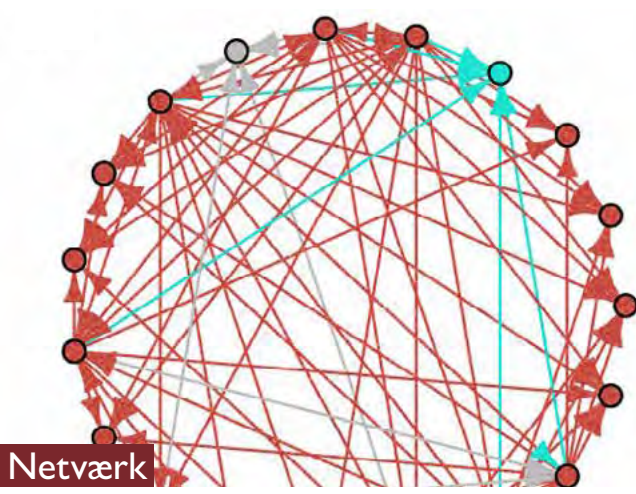
Og jeg er uendelig tilfreds med at se, at denne linje aldrig er lige, og at den heller ikke er tilfældig. Den er snarere lige som den skal være."

— Friedensreich Hundertwasser

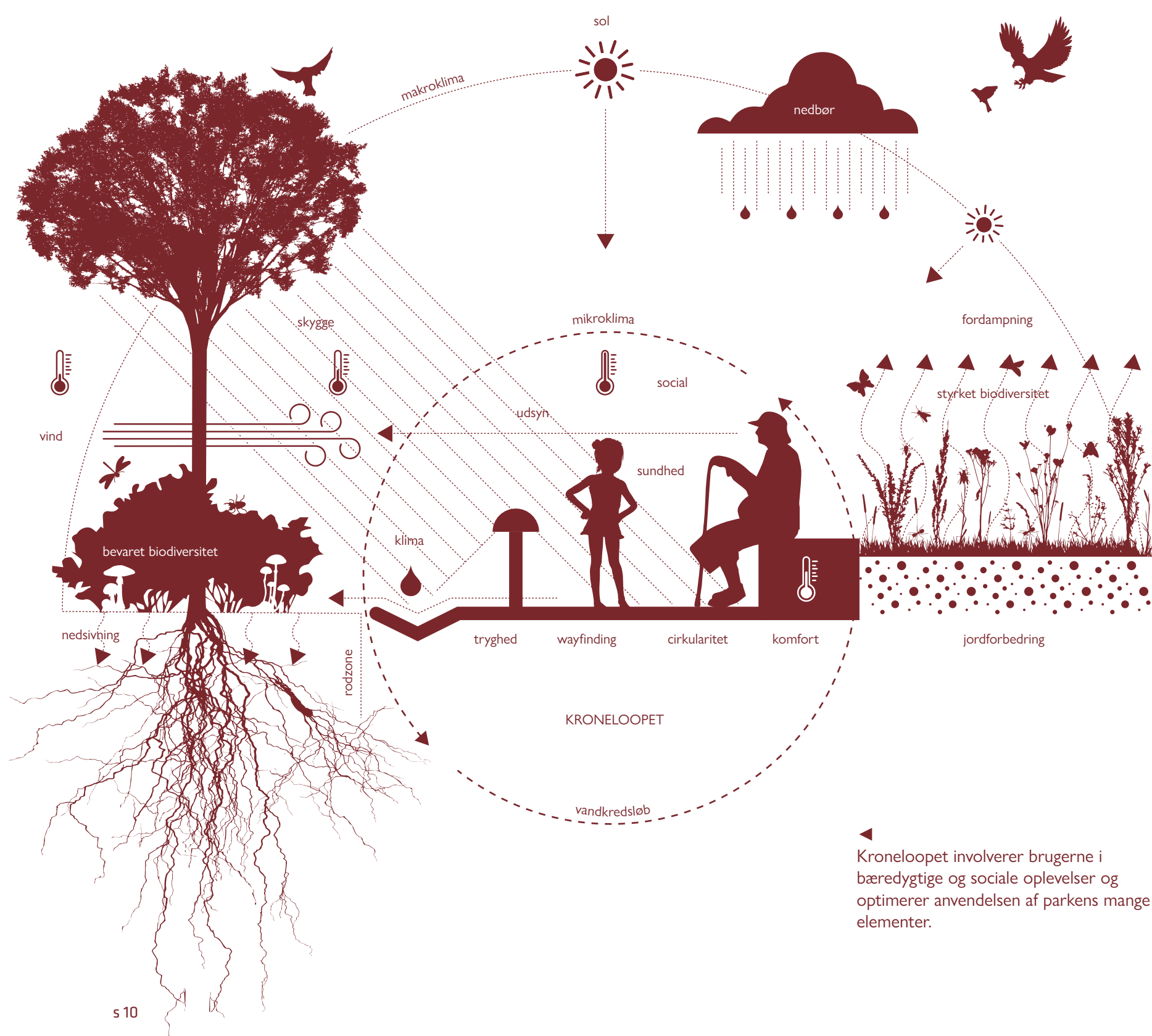

"Geografi beskæftiger med den bestemmende virkning af generelle naturkræfter, såsom jordbundssammensætning eller klimatiske forhold, på et samfunds økonomiske strukturer og dermed på den tilsvarende opfattelse, som et sådant samfund kan have af verden. Psykogeografi kunne sætte sig for at studere virkningen af præcise love og specifikke virkninger af det geografiske miljø, uanset om det er bevidst organiseret eller ej, på individers følelser og adfærd."

— Guy Debord, Introduction to a Critique of Urban Geography

EN NY BÆREDYGTIG OPLEVELSE

KroneLoopet involverer brugerne i bæredygtige og sociale oplevelser og optimerer anvendelsen af parkens mange elementer.

DGNB

BÆREDYGTIGHEDS-CERTIFICERING AF BYOMRÅDER

PROCESKVALITET
PRO1.7 INDDRAGELSE
Knock out kriterie (Lokale værdier og normer danner udgangspunkt for udviklingen + Tidlig branding og opbygning af brugerens følelse af ejerskab til udviklingen)

PRO 2.3 CO-BONUS.
Ressourcekortlægning

TEKNISK KVALITET
TEC2.4 Smart city (Højere attraktionsværdi overfor virksomheder og investorer + Nye veje for borgernes deltagelse i samfundet og demokratiet + Løsninger, der letter hverdagen for brugerne)

TEC3.1 Mobilitetsplanlægning (En god mobilitet opretholdes for alle befolkningsgrupper uden at skade klimaet + Øget sundhed gennem øget gang og cykling)

SOCIAL KVALITET
SOC1.1 Mikroklima og komfort (Attraktive og alsidige offentlige rum – bedre vilkår for byliv + Fremme af brugerens velbefindende i udearealerne)

SOC1.6 Udearealer (Understøttelse af brugere og beboeres psykiske og fysiske sundhed og forholdelse af det generelle velbefindende. Understøttelse af socialt liv)

SOC1.7 Byliv og tryghed (Fremme af byområdets image og attraktivitet ved friarealer af høj kvalitet og med byliv)

SOC3.1 Bymæssig integration og identitet (Bevarelse og styrkelse af stedets identitet, såvel som beboernes identificering med projektområdet)

SOC3.2 Kultur og æstetik (Et område, der giver værdi tilbage til den omgivende by i forhold til æstetiske, kunstneriske og kulturelle oplevelser + Et attraktivt område for beboere, brugere og investorer, fordi byområdet har høj designmæssig kvalitet og derved en tydelig identitet)

SOC3.4 Sociale og kommercielle faciliteter. Knock out kriterie (Forøgelse af brugerens trivsel gennem korte afstande til nødvendige faciliteter + Højere grad af aktivitet og byliv + Mindre behov for bilkørsel, og dermed færre emissioner fra biltrafik).

MILJØKVALITET
ENV1.5 Byklima (Fremme stabile økosystemer og økosystemtjenester + sundhed og velvære for beboere og brugere)

ENV2.2 Vandkredsløb (Nedsvivning og tilbageholdelse af regnvand)

ENV2.4 Biodiversitet (Opretholdelse af biologiske økosystemtjenester + Højere livskvalitet for brugere af natur og grønne områder gennem oplevelsen af naturens mangfoldighed og cyklus)

ØKONOMISK KVALITET
ECO1.2 Finansielle virkninger i kommunen (En bæredygtig balance mellem kommunens omkostninger og indtægter ved byudviklingen er udtryk for et sundt projekt.)

Vores forslag er baseret på DGNB certificeringsordningens bæredygtighedsparametre for byområder. Mange af virkemidlerne er relevante og et vedholdende fokus her kan skabe en målbar udvikling i Kongelunden

CIRKULARITET

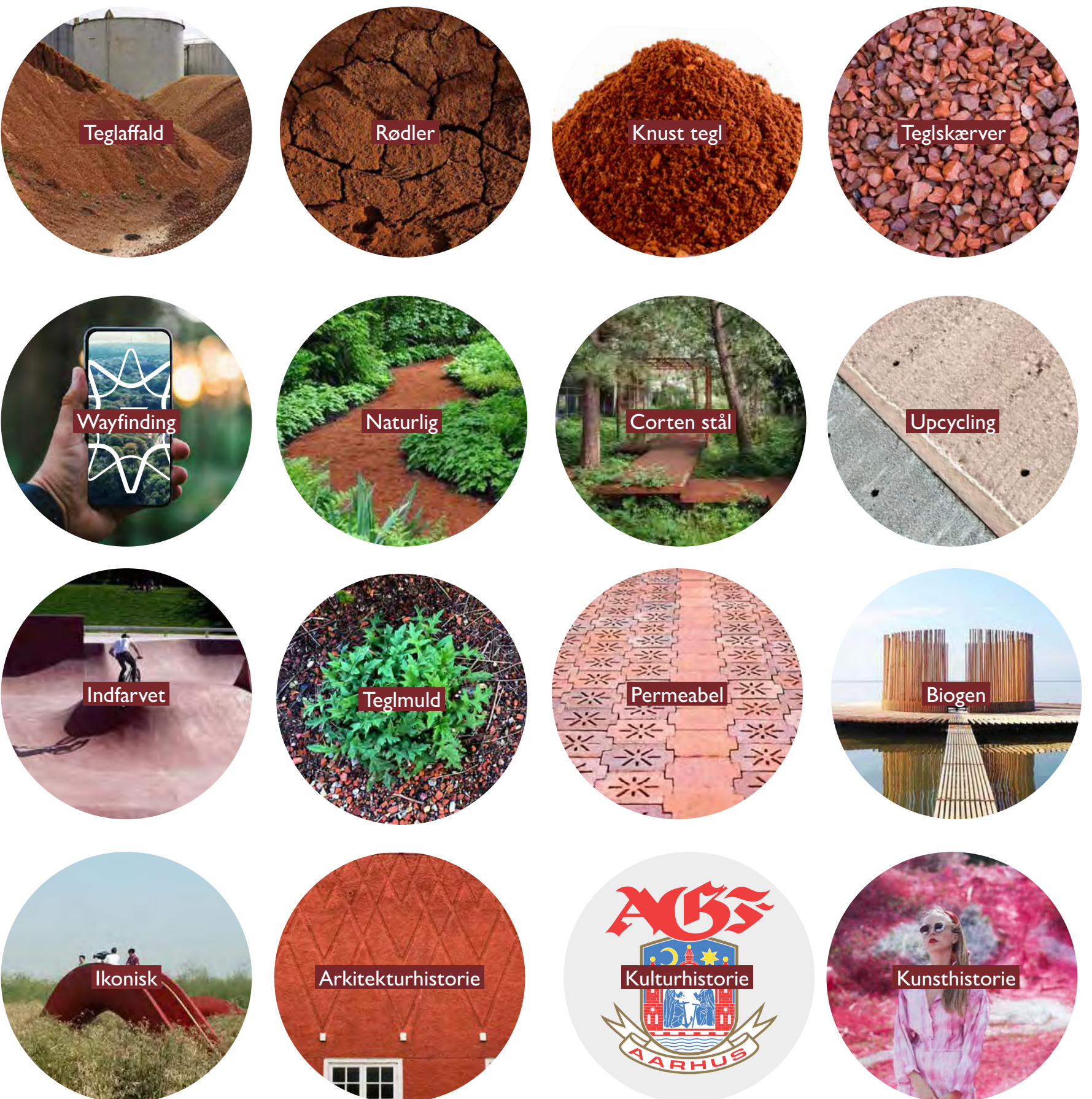
PROCESKVALITET

MILJØKVALITET

Vi har fokus på at genanvende så meget som muligt af eksisterende infrastruktur, og arbejder med, at loopets bærende elementer kan bestå primært af cirkulære eller genanvendte materialer. En gennemgående rødlig tone i projektet giver dybde til en kulturhistorisk og stedsig vinkel helt ned på materialeniveau, som vi synes er spændende.

INFRASTRUKTUR

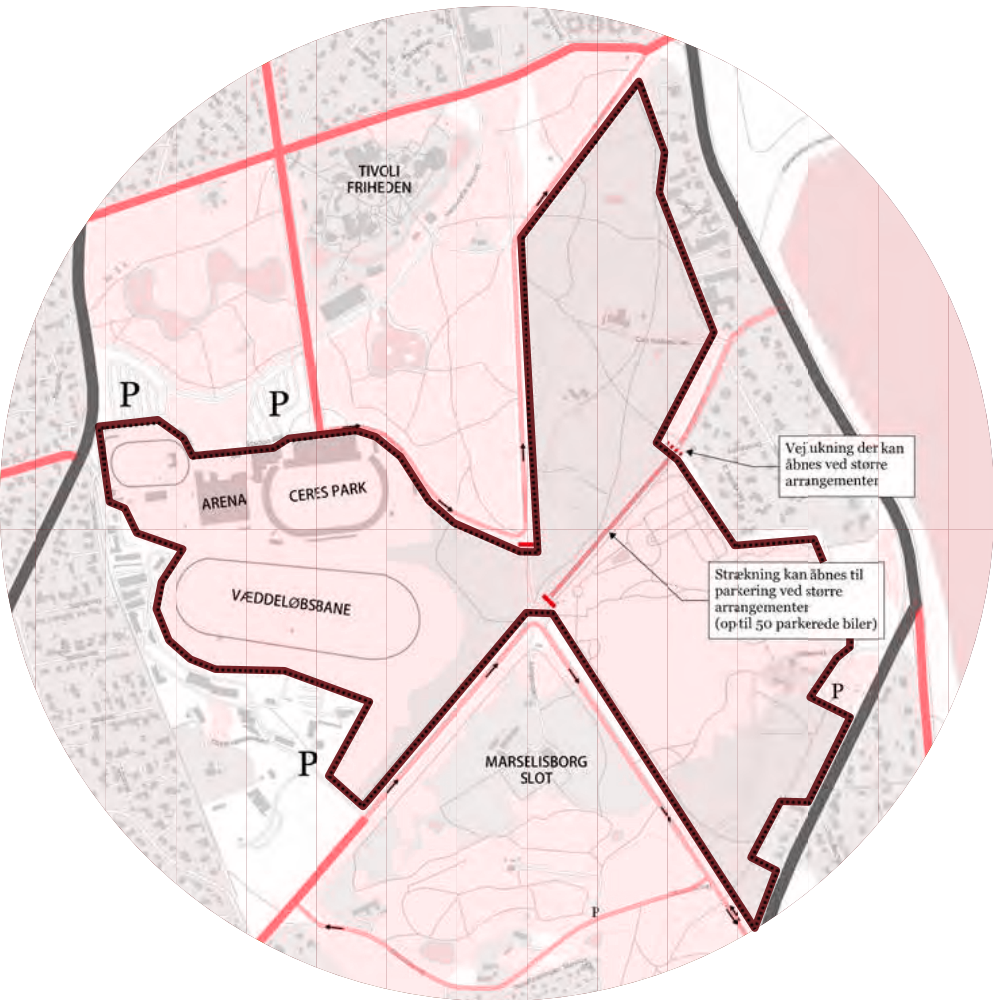
DEN BLØDE OG BÆREDYGTIGE MOBILITET I FOKUS

Det nye stadion og flere af de planlagte eventdestinationer i parken vil med sikkerhed trække flere større grupper ind i lunden, ligesom det er det klare sigte at Kroneloopet og portene i sig selv styrker den almene anvendelse af området.

Samtidig er det helt afgørende for udviklingen, at der sikres en bedre bæredygtig og bekvem tilgang til området, samtidig med at der internt i lunden arbejdes på at minimere den skadelige virkning som bilerne har i og omkring området.

Vi foreslår et samlet greb, hvor vi allerede fra dag ét fjerner den gennemkørende trafik, og hvor slutproduktet er et bilfrit område.

Dermed skaber vi gradvist mere plads til bløde trafikanter. Det giver et helt andet trafikalt miljø med fokus på trafiksikkerhed, tryghed samt ikke mindst ro og oplevelse af naturen.

En bilfri sommerfugl. Det første trin i Kongelundens nye trafikale strategi, der fortsat lader biler ind i området, men ikke igennem

Nyt kryds mellem Jyllands Allé, Carinavej og Observatoriestien

Skovsti der lejlighedsvis anvendes til eventkørsel

Multifunktionel og integreret cykelparkeing

Omdannelse af kørebane til bilparkering

Kongelundens nye trafikale strategi implementeres i tre trin, der gradvis fjerner biltrafik til fordel for kollektiv trafik og blødetrafikanter. Det første – meget enkle – greb fjerner den gennemkørende trafik og skaber en sammenhængende bilfri figur påtværs af midten, der styrker den bæredygtige bevægelse mellem Sportsparken og Mindelunden. Vi forslår at ensrette vejene i Kongelunden, så trafikken ledes igennem de ønskede områder, men trafikbelastningen minimeres.

Dette første trin kan udføres som en del af åbningstrækket inden for et meget beskedent budget. Der vil fortsat være meget god adgang til de eksisterende parkeringsmuligheder. Samtidig øges det samlede parkeringstilbud, idet ensretninger giver plads til parkering langs flere af vejene, samt anlæggelses af p-anlægget i væddeløbsbanen indercirkel. I forbindelse med de ca. 1200 nye pladser i væddeløbsbanen indre, foreslås etablering af to nye veje til og fra banen. En ny forbindelse fra krydset ved Jyllands Allé, Carinavej og Observatoriestien og en direkte underføring fra Carl Nielsens Vej og til banen. Forbindelsen mod vest betyder at trafikken ikke længere ledes

syd om væddeløbsbanen, hvilket skaber et mere sammenhængende område. Den eksisterende tunnel foreslås udvidet for at sikre en tydelig opdeling mellem heste og bilister. Der foreslås desuden to øvrige underføringer under banen – i nord og syd for gående og cyklister, der vil aktivere sportsfunktionerne i banens midte og samtidig lede bilister sikkert væk fra p-området. De nye forbindelser vil minimere trafikbelastningen i Kongelunden og sikre bedst mulig trafikafvikling, særligt ved events.

Hvor veje og stier krydser hinanden, er der lagt op til hævede flader. Det dæmper bilernes fart og skærper opmærksomheden på de bløde trafikanter. På nogle af vejene er det en mulighed at vende vigepligten, så bilerne skal holde tilbage for de blødetrafikanter.

I andet trin lægges der op til at fjerne muligheden for biltrafik på en række veje i området. Der vil fortsat være god biladgang til de større parkeringspladser bl.a. på væddeløbsbanen, mens resten af Kongelunden bliver forbeholdt bløde trafikanter. Med andre ord udvides den bilfri figur, som nu vil fylde det meste af Kongelunden.

Vi har fokus på at omdisponere og bevare meget af det befæstede areal, således der ikke skal anlægges nye trafikarealer unødigt. Det vil sige, at de nuværende veje bliver til gode stier, hvor der både er plads til cykelpendlerne og de langsommere stitrafikanter. Ved store events kan dele af stierne benyttes til ekstra parkering.

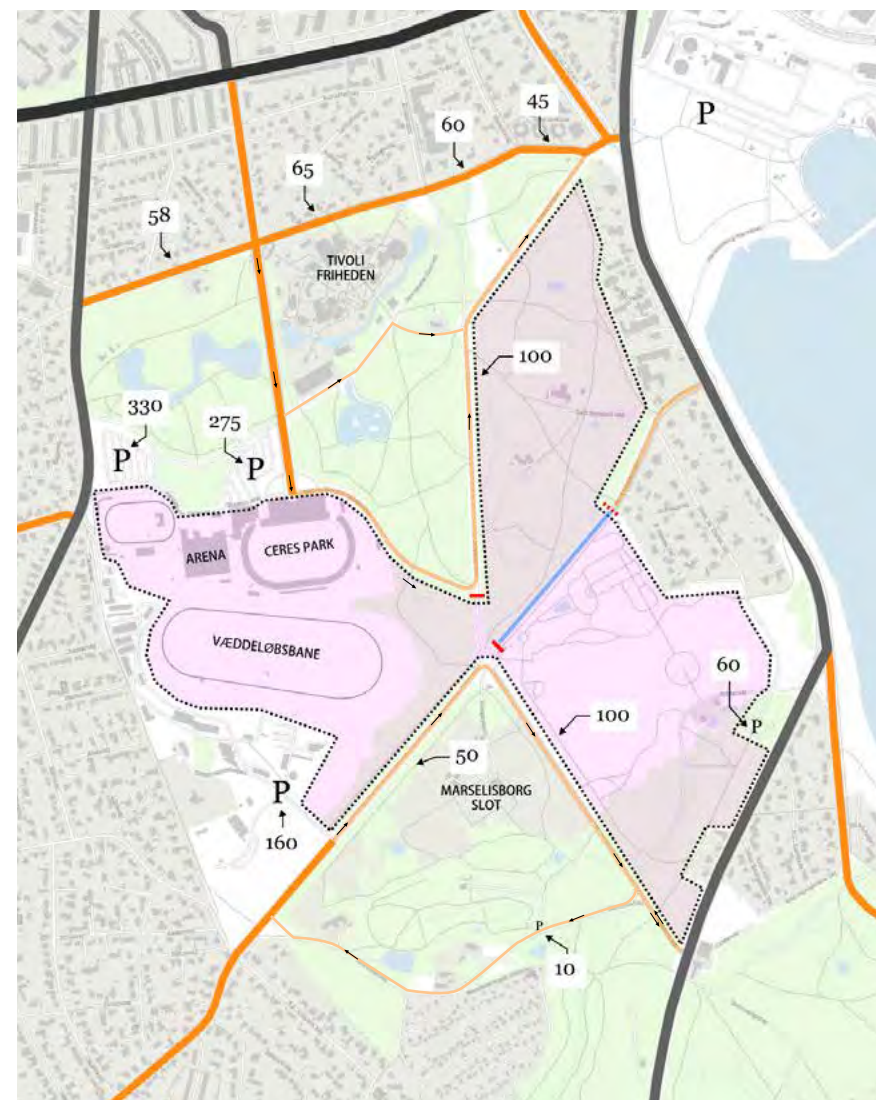
Slutmålet er at gøre Kongelunden til en bilfri zone. Det gøres ved at omdanne de resterende veje til brede stier. Kongelunden vil dermed bestå af et overordnet stinet med plads til hurtigtgående og til tider tæt cykeltrafik, samt et fintmasket net af mindre stier, som forbinder området på kryds og tværs. Med direkte adgang fra de omkringliggende veje etableres adgang til afsætning samt parkering i tilknytning til det nye byggeri i området.

Cykeltrafikken prioriteres højt i Kongelundens nye strategi for infrastruktur. Cykelparkering af god kvalitet bliver etableret tæt ved alle mål i området. Der bliver blandt andet etableret cykelparkering ved portene til området samt øvrig decentral parkering, som sikrer, at det er muligt at parkere sin cykel tæt ved sit mål.

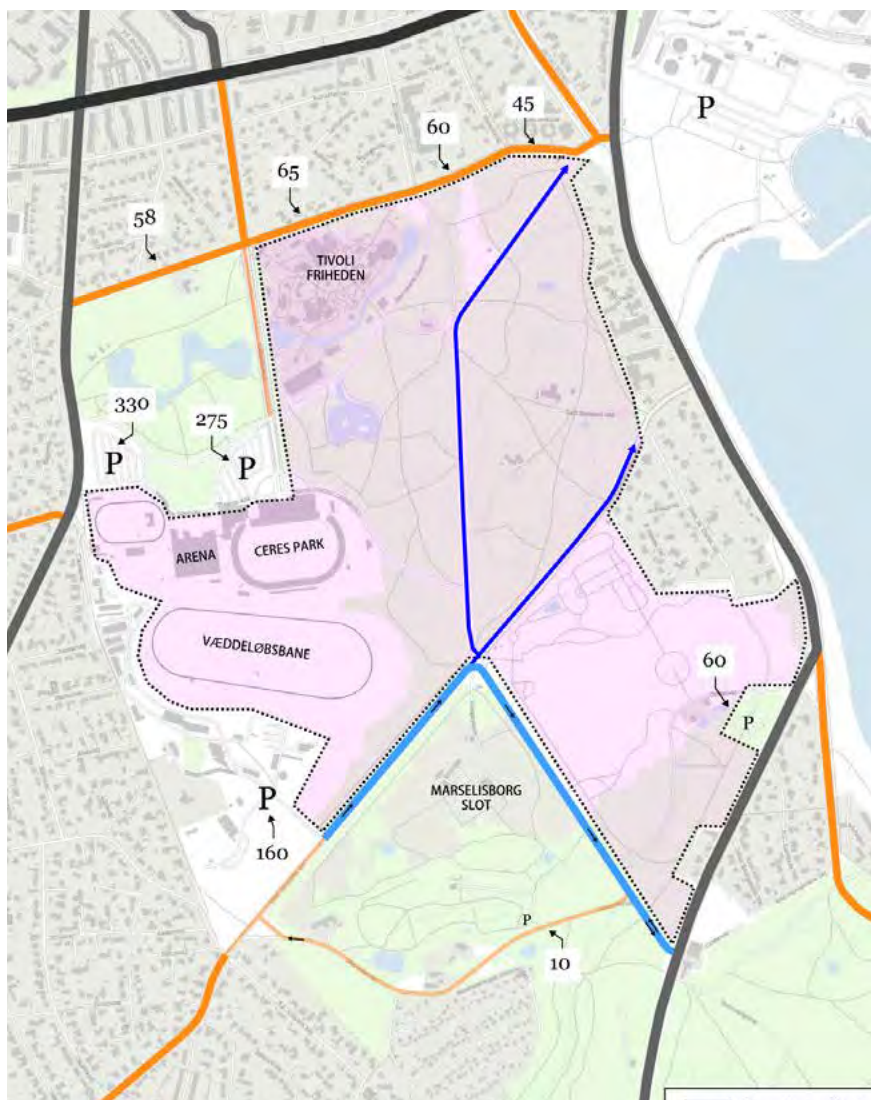
Antallet af pladser samt udformningen heraf bliver tilpasset det konkrete sted. Ved de største mål etableres mange pladser, som fx kan servicere gæster i Tivoli og ved Stadion samt Midtpunktet. En del af parkeringen ved de større mål kan være overdækket. Ved alle mål bliver parkeringen integreret i naturen.

Enkelte steder er der lagt op til multifunktionel cykelparkering. Her kan der eksempelvis åbnes mulighed for leje af cykler, fx rickshaws og ladcykler, så familier kan komme rundt i området med helt små børn eller personer med bevægelsesmæssige udfordringer. Der kan også skabes plads til forkælelse af cykelpendlerne med luftpumpe, vandstation og anden service.

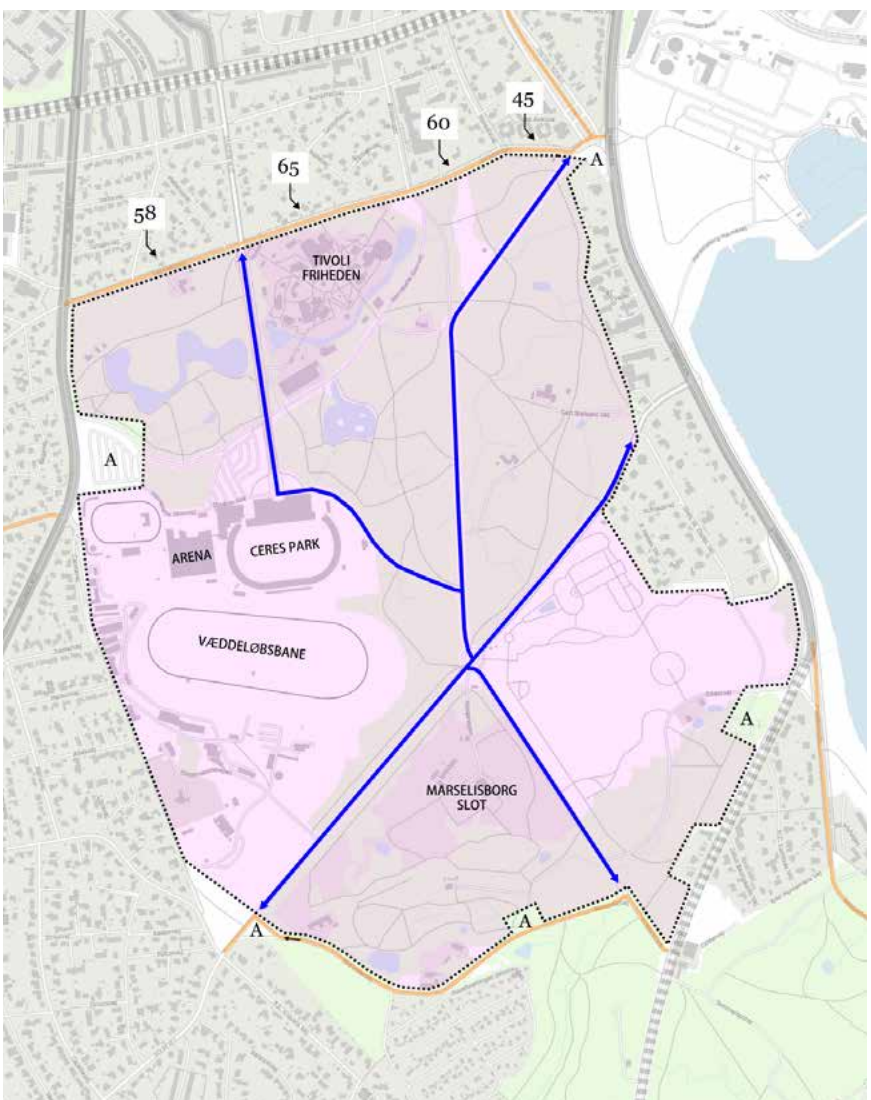
KONGELUNDENS KOMMENDE INFRASTRUKTUR

TRIN 1
For at forhindre gennemkørsel lukkes rundkørslen ved Marselisborg Slot for biler. Stadion Allé og den sydlige del af Carl Nielsens Vej giver adgang til større P-pladser. I forlængelse af disse primære vejadgange etableres loops, hvor bilisterne kan fortsætte, dog uden at køre tværs gennem området.

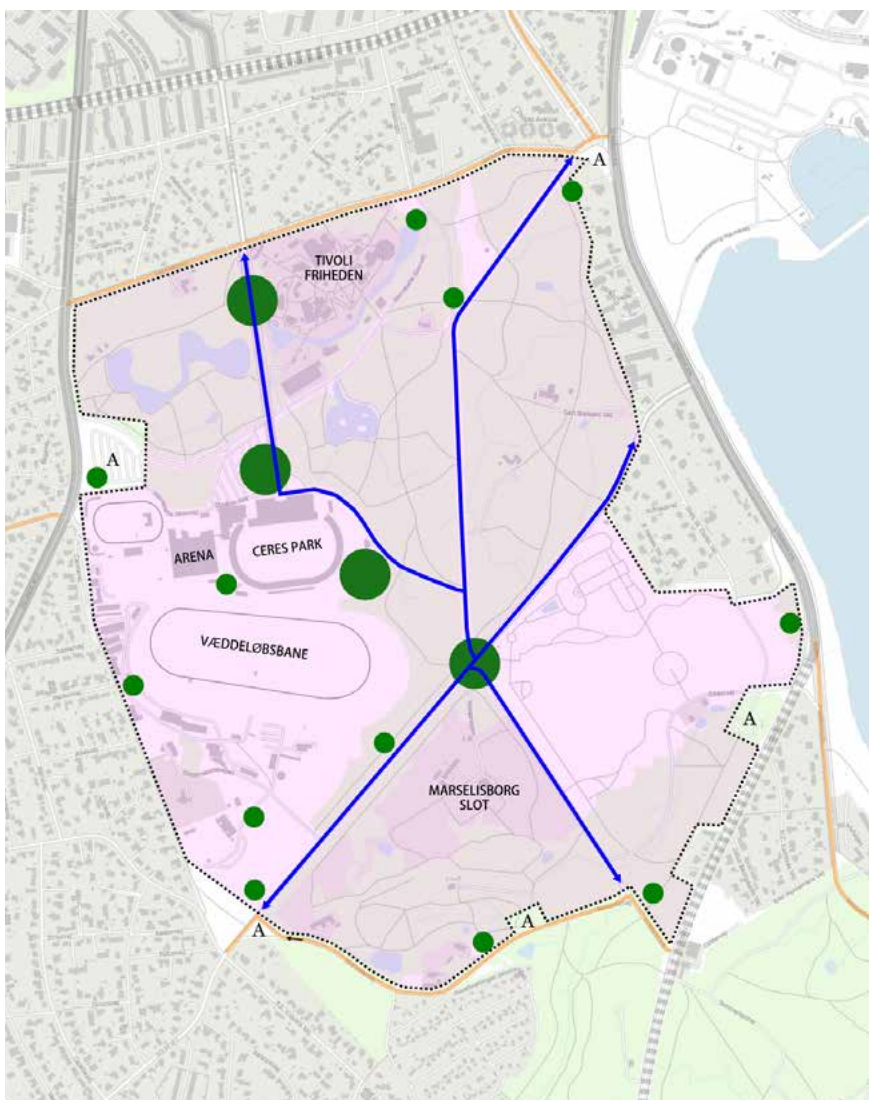
TRIN 2
Den bilfrie zone udvides, så også Kongevejen og Marselis Grønnevej omdannes til supercykelstier. Carl Nielsens Vej bliver til en cykelgade, hvor biltrafikken underordner sig cykeltrafikken. De øvrige trafikveje i området neddrøses.

TRIN 3.
Kongelunden er en bilfri zone. De 4 store hovedveje er omlagt fra biltrafik til supercykelstier og stier for bløde trafikanter. Der indarbejdes afsætningsmuligheder for taxa, servicekørsel og kollektiv transport.

CYKELPARKERING OG TRAFIKHÅNDTERING VED EVENTS

CYKELPARKERING
Cykelparkering etableres over hele Kongelunden med særligt fokus på de områder med mest personbelastning, som sportsbyen, Tivoli og Mindeparken. De eksisterende vejtræsser, som omdannes til supercykelstier er bredde nok til en mulig etablering af cykelparkering langs dem.

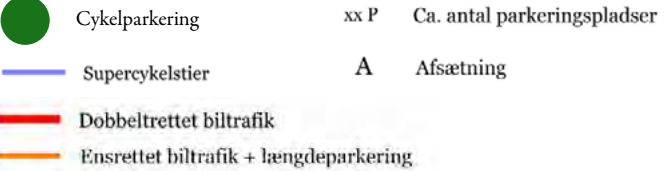

STORE EVENTS
Ved større events, hvor der er behov for biladgang og parkering i området, kan biler tillades på enkelte af de større stier. Det sikrer adgang til de større parkeringsområder – ikke mindst væddeløbsbanen.

For at sikre et smidigt trafikalt flow er der lagt op til to vejadgange til parkeringen ved væddeløbsbanen. For at mindske generne for biler her er der lagt op til, at Observatoriestien kun benyttes af biler, som kører ud fra væddeløbsbanen efter eventets afslutning.

MEGAEVENTS
Ved meget store events kan det overvejes at tillade biler på flere stier i området. Det giver plads til endnu mere parkering, men vil samtidig give oplevelsen af, at der er biler i det meste af Kongelunden. En sådan åbning for biler bør derfor kun tillades ved særlige events.

BIODIVERSITET

LYSBRØNDE OG ØKOKLINE BLOMSTRENDE SKOVBYRN

Naturen spiller en central rolle i vores opfattelse af det gode sunde liv, og i fortællingen om den bæredygtige by. De færreste storbyer rummer den luksus at kunne invitere borgere og besøgende ind i naturen så centralt i byen, som Marselisborgskovene og Kongelunden kan. Bare 5 minutters cykeltur fra banegården, og man er på skovens første grussti omgivet af storslåede autentiske og biodiverse naturrum.

Kongelunden er Aarhus' grandiose grønne kæmpe med helt fantastiske naturforhold og en træbevoksning der har nået en alder der virkelig har noget at tilbyde, både biologisk og rekreativt, og med den rette langsigtede strategi kan Kongelundens biologiske værdier synliggøres og styrkes til de fremtidige generationer.

Kongelunden er en matrix af blå (vand) og grønne (planter) biotoper og der findes mange naturkvaliteter som vi ønsker at tydeliggøre og gøre tilgængelige for brugerne. De mere særprægede biotoper har størst tilstedeværelse i den nordlige del (Forhaven), men overordnet set domineres områderne både i nord og syd (Baghaven) af prægtige bøgetræer med store lysninger omkring Mindeparken og Stadion. Bøgetræernes søjlehal med de hvide anemoner i foråret har siden guldalderen været en vigtig grundpæl i danskernes skovopfattelse og kulturarv. En bagside, ved bøgeskovens søjlehal, er dog, at man skal lede langt for at finde en variation af urter og insekter, da bøgetræernes skyggende bladmosaik udkonkurrerer meget andet liv.

Derfor foreslår vi at nuancere forholdet mellem tæt skov og lysning, for at skabe en mere sammenhængende oplevelse af én Kongelunden med endnu større naturværdi, ved at lade skoven overgå til naturnær skovdrift for derved at fremme en højere biodiversitet og robusthed med en mere varieret oplevelse for brugerne. Det er vigtigt

fortsat at bevare områder, hvor man kan opleve højden og dybden i bøgeskovens katedral og få den magiske oplevelse, når bøgen står syrligt grøn i maj med anemonetæppet, der fremhæver den tomme underskovs topografi. Mindeparkens åbne græsflade og stadionområdernes belagte områder kan i højere grad udvides som skovbryn i flere trin med en økoklin rand. Dermed gøres overgangen, fra bestandstræer til det åbne mere monotone slåede græsland, bredere af buske, nye træer og højt græs. I de nye skovbryn vil et rigt fugleliv og de forårsblomstrende buske, tiltrække insekter og andre bestøvere, og brugerne vil opleve en endnu mere biodivers, underfuld og resilient overgang til de grønne oplevelser og skovplantninger.

Som et ekstra lag vil regnvandet aktivere og fremkalde rekreative oplevelser på områderne langs stierne, og indgå som en ressource for både mennesker og dyr i Kongelunden. Regnvandet vil ledes til recipienter og udpegede oversvømmelsesarealer og styrke de våde habitater til gavn for visse rødlistede arter som er truede i Aarhus Kommune.

Naturen og vores forståelse og sammenhæng mellem den, er en stor kilde til inspiration og målbar bedre bæredygtighed og større livskvalitet. DGNB parametrene er en god checkliste for hvordan både det sociale, det miljømæssige og det cirkulære kan spille bedre sammen for at skabe bedre livscyklusorienterede habitater for mennesker og natur.

Kongelunden skal være for alle og fungere som en et grønt hængsel til skovtrækket mod syd. Da området er koblet så tæt på byen er det vigtigt at tilgodese den daglige brug og være med til at skabe så mange biologiske oplevelser for brugerne som muligt samtidig med at øge biodiversiteten for dyr og insekter. Det kan gøre ved at tydeliggøre biotopernes særtræk og understøtte de eksisterende kvaliteter som allerede er til stede i Kongelunden men som er skjult eller utilgængelig. Da den eksisterende træbestand har en stor biologisk og visuel værdi beholdes mest muligt at fredsskovens arealer og de steder der plantes nyt vil primært være i de arealer som grænser op til den tætte skov.

▲ Biodiversitets zoner i Kongelunden

Sportsbyen (Delområde 1)
Området kan ses som en stor lysning med omkransende og overmoden beplantning. Der findes et antal store gamle ege- og bøgetræer som er værd at udpege og bevare, og som kan stå som solitære elementer til glæde for de daglige sportsudøvere, og som bosteder for f.eks. flagermus og spætter.

De store træer, med særlig fokus på de gamle egetræer skal sikres gode vækstvilkår ifm. nye belægnings. I de gamle bøgebevoksninger der står i randen omkring sportsarealer findes en del dødt ved, som fortsat skal efterlades og som har mange tilknyttede arter. Herudover vil døde stammer kunne fungere som trænings- og klatreelement ifm. bl.a. forhindringsløb.

Det regnvand der samles på området vil primært afvande til søerne i delområde 2, da sportsfaciliteterne har en relativ høj belægningsgrad. Undervejs vil vandet blive forsinket ved hjælp af terrænsænkninger. Dette er f.eks. centralt på væddeløbsbanen hvor det sænkede parkerings- og sportsareal vil kunne tilbageholde en mængde regnvand som vil kunne drosles efter spidsbelastningen.

Forhaven (Delområde 2)
Området omfatter Havreballeskov som generelt er et skovareal som er meget vådere end den resterende del af Kongelunden, og som højner områdets naturværdi. Dette vil opleves af brugerne som vil fornemme de anderledes og mere karakteristiske sumparealer der domineres af ask og elletræer, med omkringstående store bøge- og egetræer.

Der kan laves mindre boardwalks og broer gennem sumpområderne der kan bringe brugerne tættere på de våde arealer og gå mellem asketræer og elletrunter. Da eg og ask lader en stor andel af sollys gennem deres blade kan skovbunden få en mere rig urtevegetation i denne del der fremmer f.eks. forekomst af alm. Mjødurt (Filipendula ulmaria) og den fredede orkide Skov-Hullæbe (Epipactis helleborine ssp.Helleborine), som man vil kunne gå på opdagelse efter.

Da området er præget af våde arealer kan det benyttes og oversvømmes ved regn hændelser, og få en stærkere rekreativ værdi for brugerne af området der vil kunne se et tydeligt skift i karakter. Arealet falder let mod kysten hvor vandet vil ende til sidst, og hvor det åbne vandløb Havreballe Bæk er med til at transportere vandet. De populære søer, Svanedam og Ødam hvor mange brugere går tur omkring, kan vækkes mere til live ved at der fjernes beplantning syd for søerne der vil styrke dyreliv og modvirke algedannelser.

Folkeparken (Delområde 3)
Den store lysning der rummer Slottet og det brede parklandskab skal kunne facilitere et intensiv brug og skal have store arealer med slået brugsplæne og solitære store træer. Alligevel er der mange naturoplevelser at gå på opdagelse i, fra arealer præget af kulturplanter til områder med høj økologisk værdi. Rømerhaven er med sine mange mindre haverum med til at give en fortættet haveoplevelse som kan styrkes med stauderabatter af hjemmehørende arter. Samme kulturelle brug af planter vil ses i Dronningehaven, hvor frodige og robuste hjemmehørende arter vil skabe foranderlighed og blomstring til glæde for mennesker og dyr.

Det åbne vandløb Donbækken vil have en vigtig økologisk værdi som vil blive tydeliggjort langs bækkenes forløb. Dette gøres ved at der laves sigtelinjer ind til bækken så man kan se den når man bevæger sig langs stien, de steder hvor beplantningen er tættest. Herudover vil det være muligt at opleve oddere på strækningen, hvor mindre plateauer gør det muligt at gøre små ophold og holde udgik efter dyrene og komme i kontakt med bækken.

Hele området skråner ned mod bugten, og Donbækken vil ved ekstrem regn blive fyldt og give en helt anden oplevelse samtidig med at det skiftende vandspejl er med til at styrke det våde habitat for bl.a. oddere og padder. Som et rekreativt element i Dronningehaven vil regnvandet opstaves de laveste steder og være med til at formidle fortællingen om regnvandet samtidig med at det kan blive et aktivt legeelement som børn kan interagere med.

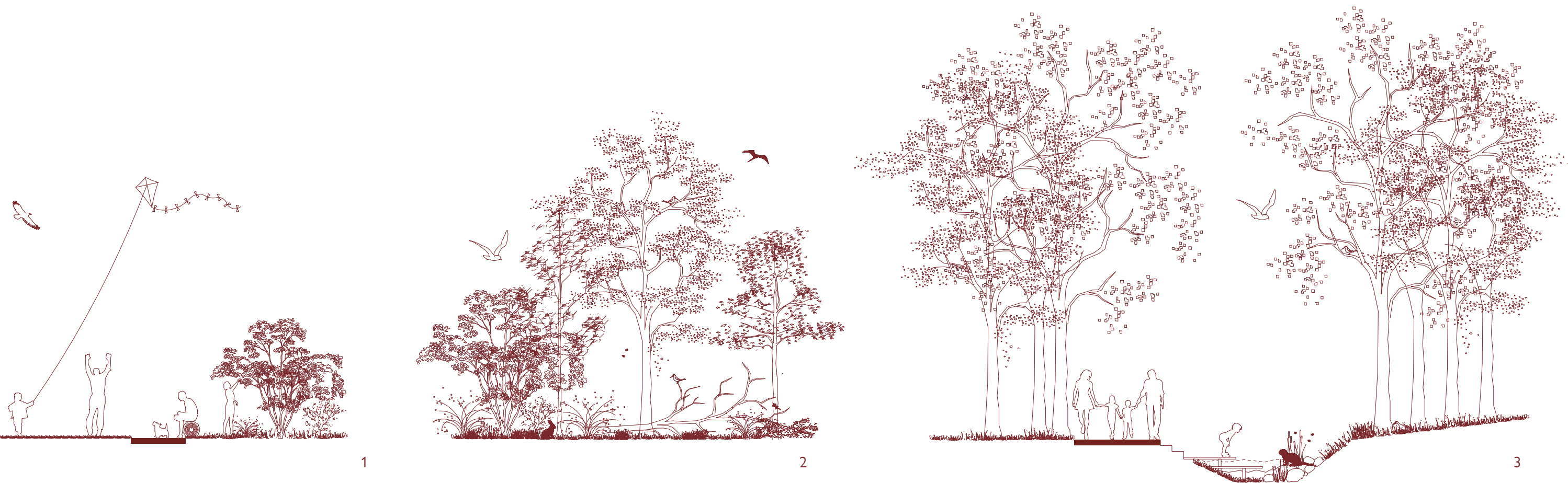
Baghaven (Delområde 4)
Tætbevokset bøgeskov med et antal mega-bøgetræer dominerer arealerne syd for Marselisborg, hvor særligt Forstbotanisk have kan blive en grøn løftestang for formidling og undervisning, evt. som en del af Science Museerne. De eksisterende plantearter kan suppleres med nye arter som kan testes ifm. klimaforandringer, fugtighed m.v.

De anderledes plantearter vil kunne fungere som kuriøse indslag på ruten i det fredfyldte område som ellers er kendetegnet ved landskabsrum med særlige visuelle oplevelser for brugerne. I området findes et stort antal gravhøje som skal hugges fri af beplantning og ligge i lysninger som vil åbne sig på turen gennem området.

Terrænets udformning er med til at lede vandet til Donbækken samt til Forstbotanisk have hvor der vil ske en opstuvning, og hvor tilbageholdelsen af vandet vil gavne habitater for bl.a. stor vandsalamander.

BIODIVERSITET

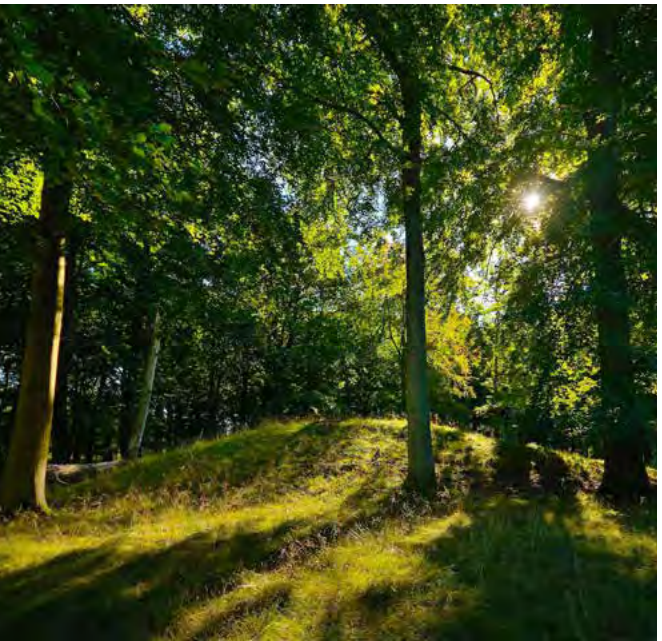
I øjenhøjde med brugerne

1. På den store åbne lysning med græs i Mindeparken er der masser af plads til rekreativitet og fysisk udfoldelse. Når man bevæger sig langs underruten til Kroneloopet går man i randen af det nye skovbryn som skaber overgangen til den mere tætte bevoksning. De lysåbne forhold skaber gode klimatiske forhold for frugt- og blomsterbærende buske og træer til glæde for folket og som en fødekilde for dyr og insekter.

2. Mellem Kroneloop og underruter findes bestande med skiftende dominerende træarter, der samtidig skaber en variation i oplevelser og i de biologiske tilbud som tilegnes de forskellige dyregrupper. Strategiske steder hugges der lysbrønde i bøgebestanden for at få lys til underskoven og fremme urtevegetation som gavner visse dyrearter. Ved fra faldne træer bliver som udgangspunkt liggende for særligt at gavne biller og svampearter.

3. Kroneloopets tracé løber flere steder langs vand- og åløb, og Kroneloopet er med til at iscenesætte og tydeliggøre Kongelundens mange kvaliteter som f.eks. topografi og dyreliv. I takt med at vand skaber alternative habitater er det med til at styrke biodiversiteten og tilbyde nye oplevelser til både dyr og mennesker. Der er f.eks. odderforekomster flere steder langs ruten hvor der etableres mindre plateauer, der kan understøtte formidling af viden og undervisning.

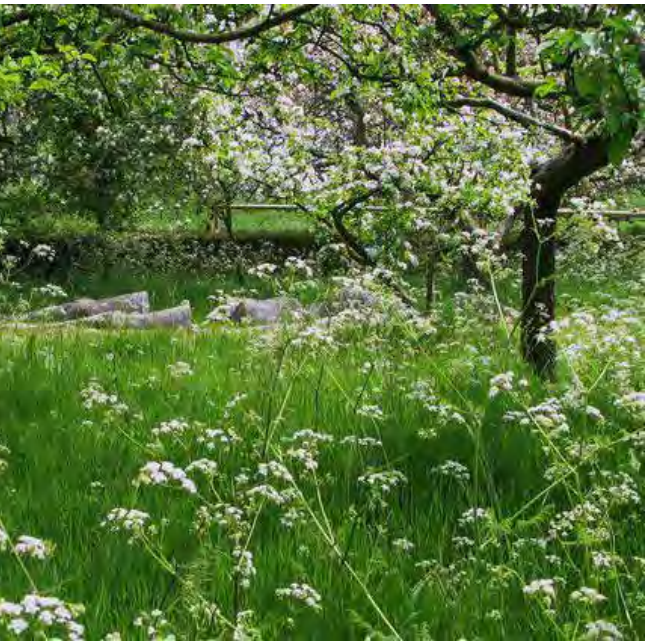
Gravhøj i bevoksningsfri bøgeskovslysning

Elletrunten, sumpområde med rødøl

Urørt skov, dødt ved svampeforekomst i anemonebund

Hvidblomstrende skovbryn og blomster i enggræs

I skovarealerne er der fokus på at give plads til gode stiforløb, der sikrer, at skovens mest sårbare områder ikke bliver overbelastet samt øge fokus på at beskytte naturværdierne i de givne områder, så biodiversiteten kan udfolde sig og iagttages på sigt.

Ved at færdes på Kroneloopet vil man som bruger kunne få en varierende naturoplevelse og komme tæt på skiftende habitater og biodiversitetstilbud som kommer til udtryk i skiftende bevoksninger og nedslag der skaber biotoper for et bredt udbud af dyr og planter.

I driften af skovarealerne skal det sikres at biodiversiteten bevares og øges, at særlige biotoper beskyttes mod hugst og at tilvæksten i skoven er balanceret og at degraderede skovøkosystemer genoprettes. Forvaltningen af skoven skal skabe balance mellem rekreativ anvendelse og naturværdier med udgangspunkt i skovøkosystemets naturlige processer. Ved at videreudvikle den naturnære skovdrift i Kongelunden skabes mere robuste skovøkosystemer samtidig med at en mere varieret skov med større naturværdi beskyttes bedre gennem den mere skånsomme driftsform. I Aarhus Kommune arbejdes der allerede med skovudviklingstyper hvorfor det er oplagt at overføre typologierne til Kongelunden som et redskab der kan være med til at optimere fremtidens drift og skabe gode naturoplevelser for de mange forskellige brugere.

En af skovudviklingstyperne er "urørt skov". Disse områder kan blive biologiske hot-spots men kan være svære at færdes i og placeres de steder hvor der ikke er stor rekreativ anvendelse. Det lavere antal brugere i disse områder, kan dog understøtte områder udlagt til "stilleskove", til fordybelse og ro, og det mere tilgroede naturudtryk vil for mange kunne sættes i relation til at man færdes på "naturrens præmisser" og kan give sig hen i skovens selvgroede identitet.

I Kongelunden vil biodiversiteten øges ved at se på flere tiltag i forskellig skala. Nye områder udpeges til urørt skov, de nøglebiotoper der er karaktergivende (og fredede) beskyttes og styrkes, der hugges lysbrønde/lysninger i bøgebestanden for variation i skovbunden og dødt ved efterlades for at skabe mikrohabitater. De nye lysninger vil få en særlig indvirkning der er med til at skabe mere biodiversitet. Ved at hugge lysbrønde i skoven igangsættes der en fornyelsesproces og et grundlag for en mere alders- og artsvarieret skov med en rigere underskov af skyggetålende træer og buske, der er med til at forme derum som skovgæsten oplever. Disse lysninger kan være åbne og tilgængelige lægvede mødesteder og kan skabe rammer for små og store fællesskaber om forskellige former for aktiviteter for forskellige borgere og brugere i Kongelunden over dagen, ugen og året.

Ved søers sydside anlægges der åbne arealer for at sikre mere sollys til vandet, da en højere vandtemperatur er til fordel for søens paddearter. Desuden skal buske og træer langs vandkanterne fjernes for at mindske at nærringsrige blade ender i vandet, for at mindske algeforekomst og styrke et frit vandspejl. På fortidsminderne i den sydlige del vil friholdelsen af planteopvækst være med til at styrke formidlingen af deres kulturhistoriske værdi, samtidig med at de lysåbne fortidsminder bidrager til at skabe biologisk og æstetisk variation i skovbilledet, hvilket er til glæde for både dyr, insekter og Kongelundens brugere.

Variation er også nøgleordet når det kommer til valget af træer og buske der skal plantes. Her skal der helst være bredt udvalg af hjemmehørende arter, der kan være med til at skabe forskellige rekreative naturoplevelser for brugerne og en diversitet i løv, blomst-, og frugtsætning til gavn for fugle og insekter. Det vil særligt være ved plantning af de nye skovbryn at nye arter vil blive introduceret som et ekstra lag som overgangen til de mere lysåbne arealer. Følgende arter vil indgå i de blomstrende skovbryn: tjorn, vildæble, hassel, hyld, benved, kvalkved, tørst og slåen

Da området ligger så bynært kan Kongelunden blive en vigtig brik i Aarhus samlede regnvandshåndtering. Derfor

er det relevant at tænke regnvandet ind som en ressource som kan udnyttes rekreativt og øge de eksisterende vådområder og styrke biodiversiteten. De mange grøfter, bække og åer der løber igennem Kongelunden kan varetage regnvand fra de omkransende byområder og være med til at føre det ud i Aarhus Bugt, men en forsinkelse af regnvandet på Kongelundens arealer vil skabe oplevelser og variation, hvorfor vandet tænkes ind som et aktivt naturelement som kan tydeliggøre eksisterende vådområder og som kan formidle den blågrønne fortælling.

Kongelunden ligger på Aarhus Ådals sydlige skråning, og terrænet er tydeligt og varieret og stiger fra det nordlige område med søerne op til udsigtshøjen syd for Jydsk Væddeløbsbane, hvor der er udsigt over Aarhus Bugt. Det er derfor særligt i den nordlige del af Kongelunden at regnvandet vil kunne opstuve og skabe midlertidige oversvømmede områder, som besøgende vil kunne opleve. De to søer Ødam og Svanedam vil kunne indgå som recipienter, inden vandet vil kunne ledes til bugten.

PROCESKVALITET

SOCIAL KVALITET

BRUGERE OG PROCES

ET KONGELUNDEN FOR LIGE PRÆCIS ALLE.

Visionen for Kongelunden er, at det skal være et samlingspunkt for alle. For at lykkes med denne vision er det vigtigt, at vi har for øje de mange forskellige typer af brugere, som både nu og i fremtiden vil bruge Kongelunden. Der bor godt 355.000 borgere i Aarhus Kommune og 200.000 af dem bor indenfor en afstand af 5 km til Kongelunden. Der er derfor potentielt rigtig mange, som kan bruge Kongelunden, som sin ”grønne baghave”. For at imødekomme de mange perspektiver, har vi defineret ni brugertyper, som hjælper os med at designe et Kongelunden, som appellerer til forskellige behov, adfærd og interesser.

I Aarhus har vi en god tradition for at inddrage borgere og brugere i udviklingen af byen, og det er også noget, som i særdeleshed har kendetegnet Kongelunden. 16 forskellige arrangementer i løbet af to år herunder tre større borgermøder har skabt dialog med over 500 borgere, indsamlet 43 visionsforslag, 18 interviews med Aarhus-personligheder, involveret 10 kommunale udvalg og råd og etableret seks faste dialogfora med repræsentanter for 50 forskellige organiseringer. Borgere og interessenter har engageret sig i projektet og det har skabt forventninger til den fremadrettede udvikling, som kræver at der bliver fulgt op på den igangsatte proces.

Derfor foreslår vi en proces, der bygger videre ved at skabe både rum for den helt brede og åbne inddragelse af alle borgere, samt skaber en fokuseret indsats på særlige brugertyper, interessenter og ressourcepersoner.

Vores brug af rekreative arealer er ikke defineret ud fra traditionelle målgruppeinddelinger som alder og sociale baggrund – du kan godt både være 15 og 65 år og tage del i halvmaraton i Kongelunden, eller du kan være

Ph.d.-studerende såvel som sosu-medarbejder og nyde en picnic i Mindeparken. Derfor har vi kigget nærmere på de behov, adfærd og ønsker som forskellige brugere af Kongelunden har. Det er der kommet ni forskellige brugertyper ud af. De ni brugertyper er udviklet på baggrund af en analyse af:

1. De indkomne forslag og kommentarer fra borgere og interessenter i forbindelse med processen omkring Kongelunden
2. Eksisterende organiseringer omkring Kongelunden
3. Den eksisterende brug, som vi har observeret i området bl.a. via observationsstudier og kortlægning af billeder på Instagram fra de forskellige delområder af Kongelunden.

Brugertyperne repræsenterer forskellige behov og ønsker blandt eksisterende og potentielle brugere af Kongelunden. Kongelunden rummer en mangfoldighed af brugertyper i et spænd fra topatleter, der søger professionelle træningsfaciliteter til brugere som søger rekreation og afslapning; fra hverdagsbrugere, som har

deres daglige gang i området til turister, som måske aldrig har været her før; og fra friluftsborgere, som søger naturen til eventgæster, som søger kultur. Brugertyperne hjælper os med at designe løsninger i Kongelunden, som har brugerne og borgerne i centrum for udviklingen.

Med udgangspunkt i brugerne vil Kroneloopet tilbyde en række forskelligartede oplevelseskvaliteter, som appellerer til de forskellige brugertyper. De forskellige nedslag på ruten vil rumme forskellige faciliteter, funktioner og stemninger, og Kroneloopets forskellige steder vil dermed samlet set være med til at aktivere og demokratisere området. Du kan være mange sammen eller alene, du kan få pulsen op eller pulsen ned.

Kroneloopet rummer plads til alle.

BRUGERGRUPPER

En mangfoldighed af oplevelser til en mangfoldig brugergruppe

MOTIONISTEN

Eksempel på ønsker:

”Naturoplevelser koblet med aktiviteter, der giver Kongelunden en ekstra dimension – fx løbebaner og parkour”, Håndboldtræner Erik Vejle Rasmussen (Bilag 4 s. 21)

ATLETEN

Eksempel på ønsker:

”En stor kvalitet at området er bynært med mulighed for at skabe plads til både topelite og almindelige mennesker” OL-medaljevinder Sara Slott (Bilag 4 s. 21)

EVENTARRANGØREN

Eksempel på ønsker:

”Infrastrukturen skal fungere både til hverdag og events” Nicolai Hommelhoff, Partner i Stratum og Live Events Aarhus (Bilag 4 s. 38)

TURISTEN

Eksempel på ønsker:

”Kultur og kunst som en integreret del af området” Håndboldtræner Erik Vejle Rasmussen (Bilag 4 s. 21)

FRILUFTSBRUGEREN

Eksempel på ønsker:

”Naturen skal ikke tivoliseres”, Marie Laursen, BorgerforBy-natur (Bilag 4 s. 39)

EVENTGÆSTEN

Eksempel på ønsker:

”Brug Travbanen til parkering, når der er fodbold. Gerne i kombination med indsættelse af busser.”

Borgerideer fra borgermøde 26.november 2020 (Bilag 4, s. 35)

NABOEN

Eksempel på ønsker:

”Vi skal skabe fysisk sammenhæng med resten af byen”, Stadsarkivar Søren Bitsch Christensen (Bilag 4 s. 38)

HVERDAGSBRUGEREN

Eksempel på ønsker:

”Flere, bedre og mere sammenhængende stisystemer til fodgængere, løbere og cyklister. Supercykelstier og grønne kiler i lighed med Brabrandstien mellem Kongelunden-Højbjerg/Viby.” Borgerforslag, maj 2020

REKREATIVISTEN

Eksempel på ønsker:

”Synes man i høj grad skal tage et børneperspektiv på Kongelunden og skabe forskellige gode oplevelsesområder for børn, og udfugtsmål for dem, deres familier og dagtilbud/skole.”

Adfærd:
Ofte i grupper
Ude og inde
Ugentlig aktivitet
Organiseret + uorganiseret

Behov:
Bevægelse og høj puls
Evt. træningsfaciliteter
Mødesteder

Adfærd:
Ude og inde
Daglig aktivitet
Organiseret aktivitet
Koncentreret omkring idrætsfaciliteterne

Behov:
Professionelle faciliteter
Styrke + puls
Mødesteder

Adfærd:
Fokus på store menneskemasser
Ude og inde
Iscenesættelse af lokaliteten
Momentvis aktivitet

Behov:
Store arealer
God infrastruktur
Wayfinding
Fleksible rammer/faciliteter

Adfærd:
Mindre grupper
Primært ude
Insta moments
Søger (små og store) destinationer
Primært sommerhalvåret

Behov:
Nye oplevelser og oplevelsesforløb
Wayfinding
Formidling
Attraktioner

Adfærd:
Oftene alene eller i mindre grupper
Søger naturen
Puls op + puls ned
Helårsaktivitet

Behov:
Naturekvaliteter
Vildhed
Gemmedsteder og oaser
Outdoor faciliteter

Adfærd:
Store grupper
Ude og inde
Søger begivenheder
Aktivitet før-under-efter

Behov:
Gode adgangsforhold
Rammer der forstærker begivenheden
Wayfinding

Adfærd:
Alene eller små grupper
Primært ude
Daglig/ugentlig brug
Kender området

Behov:
Udvidet have
Ruter
”Hemmelige” steder

Adfærd:
Oftene alene
Bruger området til transport/passage

Behov:
Mobilitet
Tilgængelig infrastruktur
Forbindelser
Evt. p-pladser

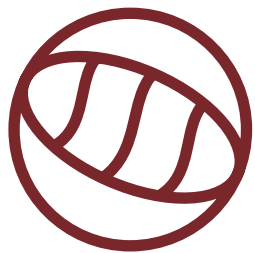
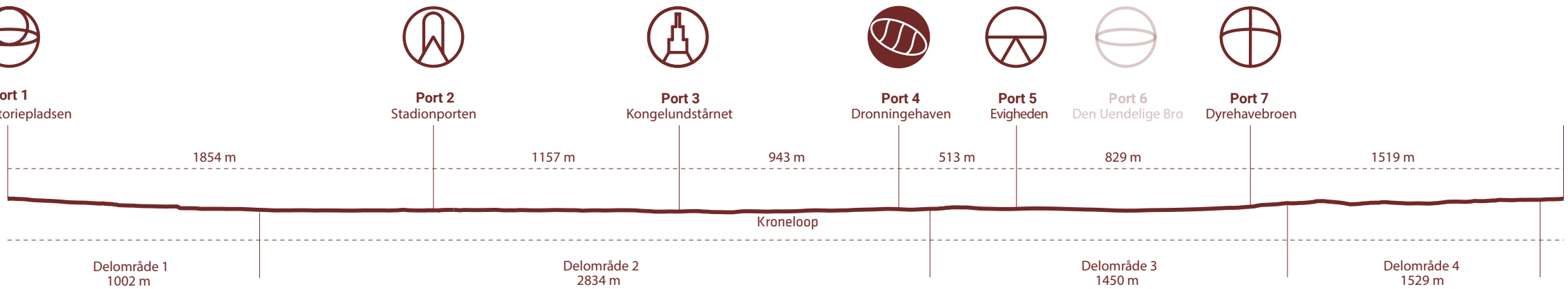
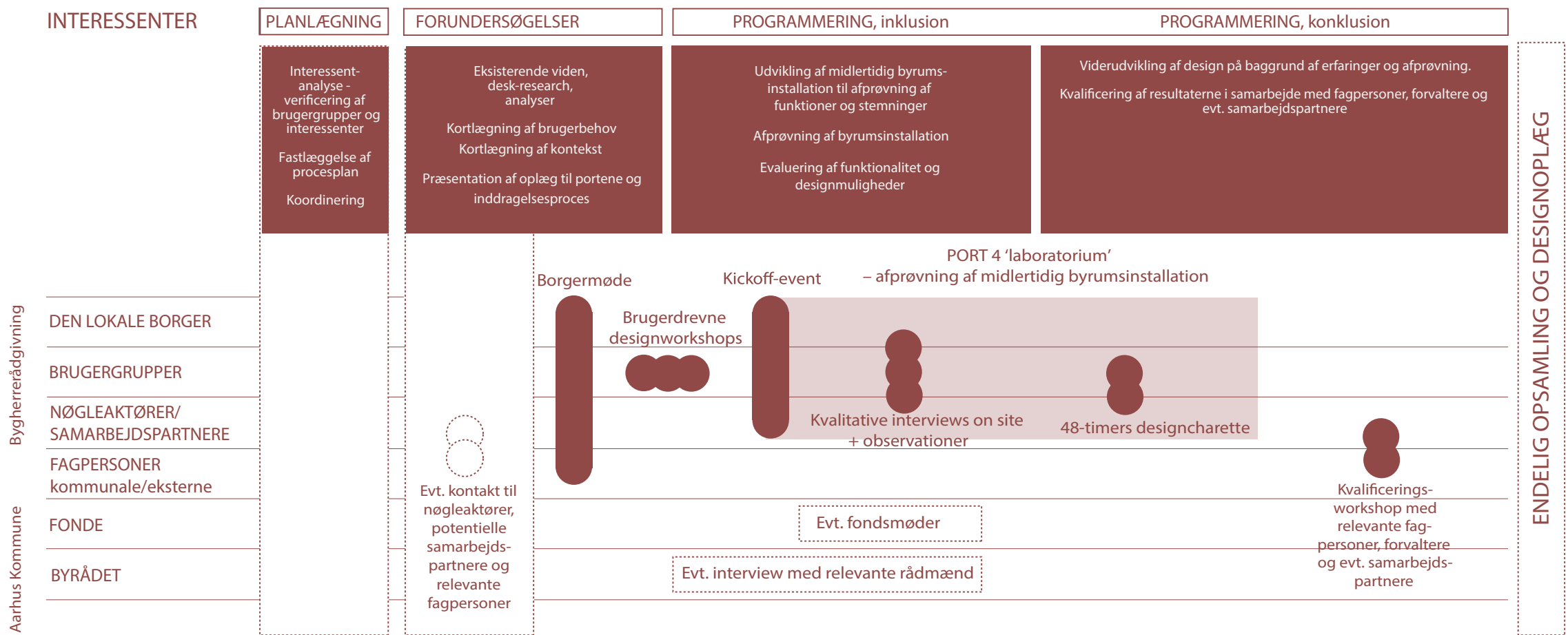
Adfærd:
Alene eller i mindre grupper
Pulsen ned
Søger rekreation

Behov:
Afslapning
Mødesteder
Fordybelse
Picnicsteder
Legepladser

DRONNINGEHAVEN

Brugerinddragelsesproces for port 4 - Én ud af seks

POTENTIELLE BRUGERGRUPPER
TIL INDRAGELSE:

1: Motionisten

4: Rekrativisten

Samskabelses containeren der foreslås opstillet midlertidig i forbindelse med inddragelsesprocessen.

Samskabelsesproces - her som workshop.

Midlertidige byrumsmøbler kan være en element til at teste funktioner og rumligheder 1:1.

Rumskabende workshop med lego.

Inddragelse & design

Kongelunden er en mosaik af oplevelser, områder og brugere. I sammenkædningen af området er det derfor vigtigt at balancer de nuværende behov og stedlige kvaliteter med ønsker for fremtiden og kommende udvidet brug af området, og sikre at Kongelunden fortsat og i højere grad bliver et tilbud for hele Aarhus. Der er allerede pågået en stor åben proces og meget lokal viden og ejerskab er identificeret og der er ligeledes høstet en enorm mængde ideer og delvisioner. Nu har vi et greb og en konkret ramme for hvordan vi tror opgaven skal løses, og det er nu vigtigt at vi får fyldt rammen med de tilpassede rigtige ideer.

Den videre proces

"Jo tidligere man involverer, desto vildere inputs er der plads til, og desto mere innovation er det muligt at skabe" (Eva Sørensen, Professor i offentlig innovation og ledelse, Roskilde Universitet, 2014).

Innovative løsninger skabes sjældent af én enkelt hovedaktør eller ekspertgruppe med en god idé, men opstår oftest, når flere perspektiver og vidensinput bringes sammen i faciliterede og strukturerede samarbejder. Vi arbejder ud fra en grundantagelse om at jo mere nuanceret og alsidig

inddragelse af- og dermed også indsigt i det lokalområde, vi arbejder med, jo bedre muligheder har vi for at skabe visionære og innovative løsninger på tværs.

For at sikre lokalforankring og ejerskab foreslår vi en inddragelsesproces i forbindelse med design og etablering af Kroneloopet og underloops. Her vil der særligt være fokus på de mindre nedslag langs ruterne, som vil have stor betydning for oplevelsen og brugen af det nye stisystem – både ift. wayfinding, placering og forbindelser. På samme måde foreslår vi en inddragelsesproces for portene. Udviklingen af både Kroneloopet, nedslagspunkter og porte vil ske som følge af en række offentlige workshops, byvandring og i dialog med referencegruppen for området.

Det vil ske gennem en afprøvning af funktioner, skala og stemninger gennem midlertidige byrumsinstallationer på lokaliteten for den planlagte port. Ved at prøve noget af i praksis kan vi sammen teste brugen inden investering i en permanent løsning. På siden overfor er der skitseret et samskabelsesforløb for udvikling af Kroneloopets første nedslagspunkt – Dronningehaven – og skal ses som et billede på hvordan lignende processer kan organiseres for de øvrige porte, stier og nedslagspunkter.

Mediering, tematisering & prioritering

På tværs af inddragelsesprocessen og med løbende vidensinput fra både de andre interessenter, men også de arkitektoniske, teknisk og myndighedsmæssige forhold pågår en løbende forhandling hvor dialog, mediering, tematisering og ikke mindst prioritering finder sted. Det er i den kommende konkretiseringsfase efter parallelopdraget, at strategierne i udviklingsplanen skal modnes og forberedes til at blive omsat til konkret handling og stedslige interventioner. Nye byrum og faciliteter skal opstå, som hviler på det grundige forarbejde fra parallelopdragsfasen.

Samtidig er det her muligt at vende tilbage til de indledende dialoger med nøgleaktører- og interessenter, og skabe mere formaliserede partnerskaber og konkrete tilpasninger af planer og snit. Det er i denne fase, hvor udvalgte løsningsforslag kan afprøves og tilpasses til endelige og realiserbare projekter, og hvor alt fra skitsemateriale til ejerforhold og projektkonometri kommer på plads og helhedsplanen kan færdiggøres på et så solidt og verificeret grundlag som muligt.

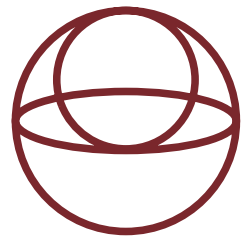
Metode

I inddragelsesfasen vil vi være meget opmærksomme på først og fremmest at implementere den feedback, vi har

fået fra Bedømmelsesudvalget og Projektstyrgruppen ifm. parallelopdragsprocessen. Det kan dreje sig om at præcisere, konkretisere og udfordre forskellige elementer af konkurrenceforslaget, med fokus på at løse de konkrete problemstillinger, som bedømmelsesudvalget identificerer.

Hertil vil vi arbejde med at udvikle åbningstrækket, som sætter retning på en langsigtet bevægelse i Kongelunden. Eksempler kan være identifikation af nye aktivitetsrum, forbedrede mobilitetsflows, der spiller sammen med og forbereder den nye publikumsforhold til events og fodboldkampe på det kommende stadion. Andre metoder omfatter midlertidighed, hvor bl.a. midlertidige installationer og legepladser kan bidrage til at trække liv og mennesker frem og give det råde loop liv fra dag et. Vi har bl.a. har gode erfaringer med fra forsøget med midlertidige byrum i Middelalderbyen i København, hvor et antal strategisk udpegede byrum blev omdannet til bilfrie zoner med nye grønne opholdsrum. Det afgørende i denne fase er, at disse aktiviteter skabes i samarbejde og dialog med nøgleaktørerne omkring Kongelunden, nabogruppen, stadionudviklingsgruppen, idrætsforeningerne mm.

Vi glæder os!

Observatoriepladsen

SPORTSBYEN

DELOMRÅDE 1 - FORTÆTNING, SYNERGI OG NYE FORBINDELSER

Med et spritnyt stadion i topklasse og en række øvrige idrætsanlæg rummer Sportsbyen allerede gode rammer for eliteidrætten og foreningsidrætten har også godt fodfæste i området.

Men området rummer også muligheden for at åbne den professionelle idræt op og styrke breddeidrætten og den organiserede såvel som selvorganiserede motion i området.

Sportsbyen ligger bynært og tæt på både boligområde og midtby. Med fokus på hverdagsbrugerne kan vi styrke den daglige gennemstrømning i området, skabe liv i et område, også når der ikke afholdes events, og give flere mulighed for at integrere natur og bevægelse i deres hverdag. Det kan være som pendlere, der stiller bilen og cykler gennem området på arbejde eller som beboere i nærheden, som finder det naturligt at lufte hunden og sig selv i området eller omkringliggende institutioner, som bruger området som udvidet lærings- og inspirationsrum.

Et introducerende 'fortorv'

Ved at åbne Ceres Arena og Team Danmark op til omgivelserne, kan der i partnerskab med det nye stadion skabes en ny samlet henvendelse til de besøgende på den nordlige flanke langs Havreballe Skovvej.

Vi forestiller os en serie af byrum, der tilsammen skaber et introducerende 'fortorv' foran Stadion, Ceres Arena, Team Danmark og atletikstadion, samt tennisbanerne, hvor almenheden kan introduceres til elitesporten. Fortorvet er et klart greb strategisk og pragmatisk greb, der formidler mødet med de besøgende gæster

nord- og østfra. Et greb som som vi forventer kan skabe synergi og fællesskab mellem de forskellige idrætsanlæg og modvirke den introverte karakter hvormed sportsanlæggende i dag fremstår.

Vi foreslår at udvide Ceres Arena med Team Danmarks nye faciliteter og supplere med en overdækket tilskuertribune mod atletikbanen. Arenaen "fores" så at sige med nye funktioner mod nord og vest med en udvidelse på knap 12.600 m² fordelt på tre etager. Udvidelsen rummer både Team DK-funktioner som ny håndboldhal, dansesal, kampsportshal, styrkecenter og kollegieværelser. Desuden indeholder det nye hus også faciliteter til atletikudøvere, Aarhus 1900 og Atletik og løb.

Med den nye brug af Ceres Arena vender vi vrangen ud på huset og lægger de nye sportsfunktioner ud i facaden som en showcase for både elitesporten og foreningsbrugen. Vi håber på den måde at skabe nye rammer, hvor fællesskabet mellem idrætsorganisationerne og brugere kan styrkes og som øger muligheden for en mere smidig brug og parallelle aktiviteter.

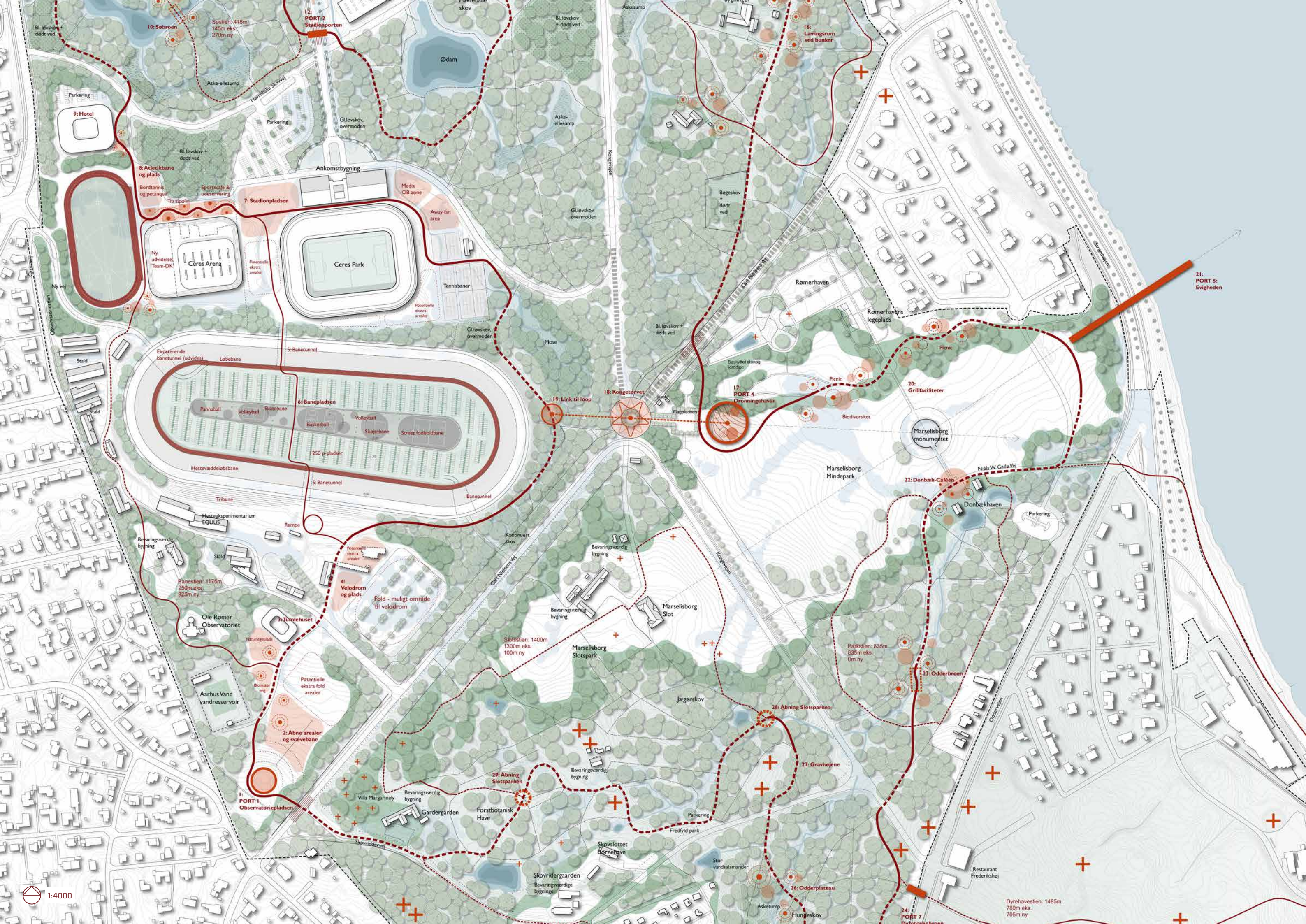
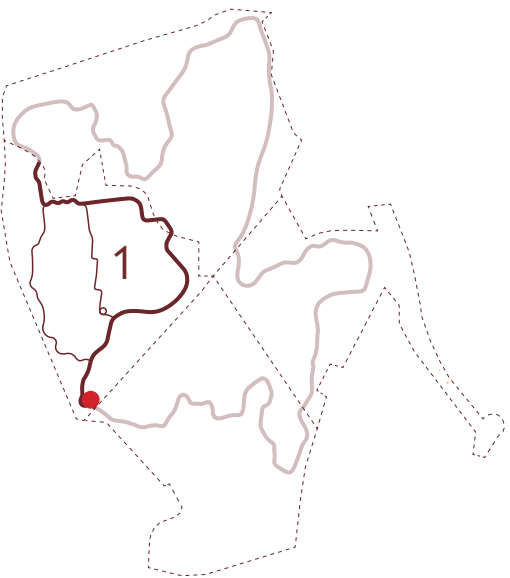
Den nye atletikbane erstatter den nuværende kastegård og den desværre meget forfaldne cykelbane.

Atletikbanen danner afslutningen på det nye sportsfortorv, og lægges i niveau med Ceres Arena, så der både visuelt og tilgængelighedsmæssigt er adgang til sporten. Terrænbearbejdningen omkring banen betyder desuden, at der skabes en naturlig "ryg" mod naboerne, som derved skærmes for støj- og belysningsgener. Terrænforskellen mellem Ceres Arena og atletikbanen udjævnes så der opstår den ny synergi mellem de to funktioner.

Da vi har disponeret plads til 1.200 biler i væddeløbsbanen har vi skabt mulighed for at etablere et hotel eller anden supplerende funktion på den vestlige parkeringsplads mod Jylland Allé. Grunden rummer en mulig businesscase, der kan komme projektet til gode og samtidig styrke anvendelsen af området.

Drømmenes verden

Jørgen Leth beskriver i hans erindringer det nordlige område omkring Observatoriestien som en mystisk og spændende indgang til 'drømmenes verden'. Hvor nedre niveau i området i dag er fokuseret på de store folkemængder, er der anderledes stille, når man bevæger sig mod toppen. Afstanden mellem nedre og øvre niveau er fysisk og oplevelsesmæssigt til at tage at føle på, og skal i fremtiden mindskes.

SPORTSBYEN

Delområde 1 (1716 m)

1_PORT: Observatoriepladsen: Under den høje himmel og med byen og bugten i horisonten ligger Observatoriepladsen som et naturligt knudepunkt mellem Kongelunden og Højbjerg. Porten her er Kongelundens højeste punkt og består af en åben udsigtsplads, der iscenesætter den storslåede udsigt. Pladsen kobler sig til observatoriet og kan i de mørke timer bruges af skoleklasser og i løbet af dagen også facilitere mindre begivenheder såsom dans eller yoga med solopgangen som bagtæppe.

4_Ny velodrom: Der gøres plads til, at en ny velodrom kan placeres lige syd for væddeløbsbanen, der derved kobles på den eksisterende Observatorievejen. Velodromen graver sig delvis ned i det skånende terræn, således det ikke tager udsigten fra Observatoriepladsen. Taget bearbejdes så det tilpasses det omkringliggende landskab og udsigt.

5_Banetunnel: En ny skulpturel tunnel fra Banepladsen forbinder det nye stadion mod nord med væddeløbsbanen og skaber en let og sikker forbindelse for gående. Dette forbedrer også flowet mellem stadion og eventparkeringen i væddeløbsbanen. Ved at Banestien skærer sig igennem området aktiveres mellemrummende og aktiviteterne bliver synliggjort for gæsten - interaktionen og aktiviteten bliver derved forøget.

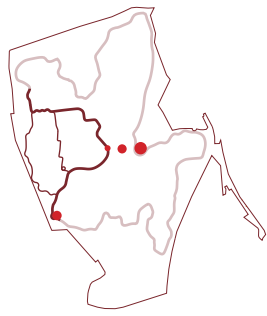
6_Banepladsen: Banestien er en af de syv underruter og løber tværs gennem væddeløbsbanen. Her skabes en centreret aktivitetsplads med plads til eksempelvis padel, volley og basket. Pladsen indeholder 1200 p-pladser, der ved lejlighed kan bruges til eventparkering og med den nye banetunnel vil blive koblet bedre på stadions aktiviteter. Bane-pladsen er trykket en smule ned i terræn, så bilerne ikke skæmmes og pladsens nye grønne beplantning ikke tager udsigten. Samtidigt kan pladsens "skål" også spille en væsentlig rolle som regnvandshåndtering.

7_Stadionpladsen: Det store område mellem Ceres Arena, det nye stadion og det nye atletikstadion sammenbindes og aktiveres på ny. Kroneloopet folder sig her ud som en generøs plads og bygningernes døde "bagsider" åbnes op. Pladsen skaber en ny værdig ankomst til Sportsbyen, der ved lejlighed kan håndtere store menneskemængder. Pladsen bliver samtidigt et sammenbindende aktivitetstæppe med rum til mindre spontane aktiviteter såsom skatebane, sportscafé og pétanque. De mange indendørs aktiviteter kan samtidigt få lov til at folde sig ud på den nye Stadionplads.

9_Muligt nyt hotel: Den nye parkeringsstrategi åbner op for muligheden for at placere et nyt hotel på den ene af de gamle parkeringspladser nord for stadion. Et privat/offentligt samarbejde omkring at tilvejebringe nye byggeretsmeter til overnatning med en særlig tilknytning til det nye stadion, og de eksisterende sports- og idrætsfaciliteter kunne give kommunen et økonomisk tillæg til nye investeringer i Kongelunden. Hotellet skal arkitektonisk tilpasses sin smukke lokation i skellet mellem skov og sportsby.

Nr. 6 Banepladsen.

Den uformelle og uorganiseret sport for plads til det meste i væddeløbsbanen midte. Det sænkede sportslandskab programmeres med skatebaner, pannaball og basketbaner som lægges i centeraksen med god afstand til hestevæddeløbet. Her kan både foreninger og venner mødes til en kamp eller bruge banepladsen som genvej igennem sportsbyen

Væddeløbsbanen er et gigantisk område der også medvirker til oplevelsen af en lidt uoverkommelig barriere. Samtidig er hestesporten en central del af sportsbyen både i størrelse, placering og historisk perspektiv. Hvor sporten i dag er for kendere, ønsker vi at væve hestesporten sammen med den øvrige del af området

Vi foreslår derfor at anlægge en tværgående underføring fra Stadiontorvet til en ny plads, Banepladsen, i midten af væddeløbsbanen. Området introducerer en tredobbelt udnyttelse af væddeløbsbanen til parkering, mulig LAR-område og programmeret uformelle sportsfaciliteter. Her skal der være fokus på uformelle sportsaktiviteter, streetsport og basket mv.. Med den nye udnyttelse kan løbeklubben løbe om kap med Tarot og ungerne fra Forældreskolen mødes til pannaball efter skole.

Herved skabes en destination i det store 'ødeland' der i dag kendetegner væddeløbsbanens indre, og vi får andre brugertyper ind i området. Vi foreslår at Banepladsen sænkes således, at den rent visuelt ikke forstyrrer overblikket fra tribunen og at evt. boldhegn kan visuelt minimeres. Hermed kan der også tilbageholdes store mængder regnvand.

Vi har diskuteret hvordan vi kan kvalificere parkeringspladsens store visuelle tilstedeværelse. Dels er det et stort passivt areal, når der ikke er parkeres, og dels kan det visuelt blive en trivial oplevelse at beskue en parkeringsplads af den størrelse i Kongelunden. Vores forslag er her ligeledes sænke parkeringspladsen med 1 meter fra nuværende niveau, hvis midlerne kan findes, således at der tydeligt skabes et visuelt hierarki mellem væddeløbsbanen og parkeringspladsen.

Derved kan der etableres forskønnende træ- og buskbeplantning på parkeringspladsen, og der kan fortsat tilbydes fantastiske tilskuerforhold fra tribunen på banens sydlige flanke, samtidig med at der kan parkeres centralt i Kongelunden. Vi foreslår græsarmring af parkeringsarealet. Der kunne i den videre udvikling af anlægget med fordel arbejdes med en zonerings, således at hverdagsparkeringen begrænset til den vestlige eller østlige ende, således der er mere trafikssikker plads til de rekreative udfoldelser og således at heste og biler ikke krydser hinanden.

Væddeløbsbanen beholder deres nuværende faciliteter med stalde mod vest og syd. Den nuværende tribune bygning foreslås omdannet til hesteeksperimentarium sammen

med en udvidelse af de udvendige tribuner. Syd for banen skabes et mere sammenhængende område uden gennemkørende trafik og med et optimeret layout af hestefolde.

Trafikalt tilgås den nye parkeringszone i væddeløbsbanen fra en ny nordvestlig adgangsvej fra krydset ved Jyllandsvej og der kan suppleres med en ny sydøstlig tunnelafkørsel til Carl Nielsens Vej. Se nærmere beskrivelse i trafikafsnittet. Der reserveres mulighed for at etablere en ny cykelvelodrom bag væddeløbsbanen mod Carl Nielsens vej og yderligere fortætte sportsbyen. De nye tilkørselsveje betyder at trafikken i området minimeres kraftig og kobler observatoriepladsen, tumlehuset og tilskuerområdet langt stærkere sammen.

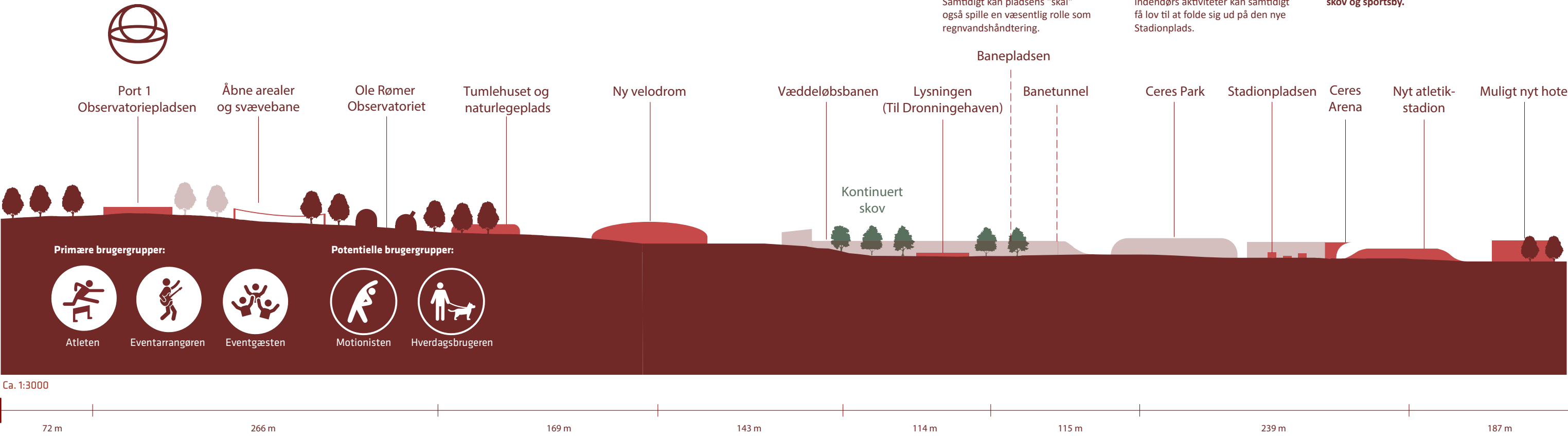
Tværforbindingen fortsætter opefter til Velodrompladsen og Tumlehusets naturlegeplads, for at kulminere på Observatoriepladsen, der etableres på Kongelundens højeste punkt. Det gamle observatorie, vandresejlsvej og de bevaringsværdige bygninger tilgængeliggøres ligeledes som en del af området underrute. Det lange kig fra observatoriepladsen skal værnes om, og den øverst liggende port,

Observatorieporten, forener viden, ro og overblik som et drømmende mellemværende mellem brugerne og himmelrummet.

Brugeroplevelser i området

Det er tidlig morgen, mens fuglekvinden synger dagen i gang mødes Team Danmark elever på Stadionpladsen klar til morgentræning og løb hvor Kroneloopet giver nye muligheder for variation af både længde og aktiviteter. Pendlerne ankommer i en lind strøm og stiller deres biler ved stadion, hopper op på cyklen og får sig en frisk cykeltur gennem skoven ad supercykelstien, hvor man kan ryste myldretidstrafikken af sig.

På Banepladsen mødes børnehaverbørnene såvel som seniorhøjskolen til træning af motorik og bevægelsesglæde i det uformelle sportslandskab, mens topatleter træner ved siden af på atletikbanen. Den nye legeplads ved siden af børnehaven Tumlehuset nydes af institutionens børn i hverdagene og er et godt besøgsål for børnefamilier i weekenden. En aftenur med hunden giver mulighed for stjernebig ved Observatoriepladsen. Hvor der tidligere på dagen var besøg af skoleklasse i naturfag, ånder alt nu fred og udsynet over Aarhus' blinkende skyline er i særklasse.

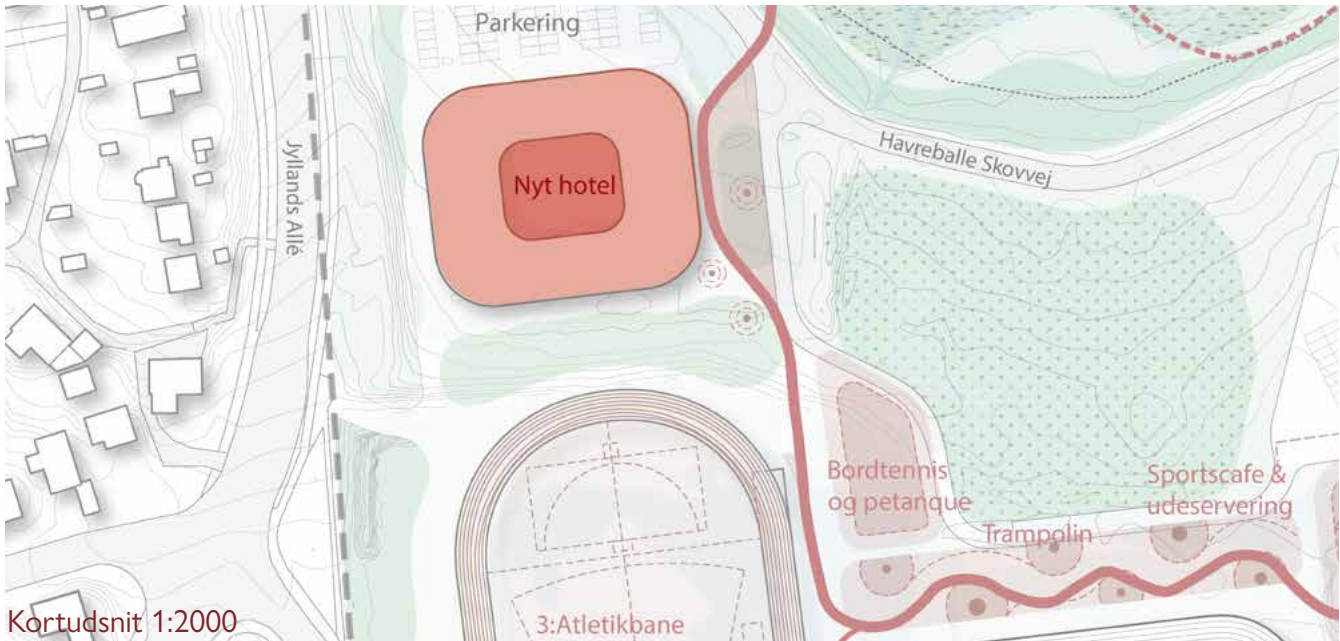

TEAM DANMARK OG ATLETIKBANEN

Kroneloopet tilbyder en række 'fortorve' foran arena og stadium, som introducerer besøgende til eliteidrætten. Professionelle og amatører blandes med streetsport og leg, og åbner de forskellige idrætsgrene op mod byen. Team Danmarks udvidelse og ombygning af arenaen fungerer som nyt sportsligt kraftcenter med tribune mod atletikbanen og nye udadvendte funktioner.

BUSINESS CASE

Et nyt hotel i Sportsbyen

Kortudsnit 1:2000

Skitseret footprint på 3.900 m². Byggegrund på 9.300 m² (Kortudsnit 1:2000)

Et privat/offentligt samarbejde omkring at tilvejebringe nye byggeretsmeter til overnatning med en særlig tilknytning til det nye stadion, og de eksisterende sports- og idrætsfaciliteter kunne give kommunen et økonomisk tillæg til nye investeringer i Kongelunden. Med de nye parkeringsfaciliteter gøres der plads til, at et kommende hotel kan placeres på det gamle parkeringsareal nord for stadion og dermed indgå i tæt synergi med sportbyens øvrige aktiviteter.

S	M	L	XL
VANDREHJEM	SPORTSHOTEL	KONFERENCEHOTEL	KONGRESHOTEL
2.000 - 3.000 m²	5.000 - 6.000 m² 120 - 150 værelser	10.000 - 12.000 m²	15.000 m² +
For småt. Ikke rentabelt?	+ Fritidens Hus?	Allerede et marked der er blevet satset på i Aarhus med flere igangværende projekter i denne kategori.	For stort. Ikke et aktuelt marked for i Aarhus?

Sportshotel

Hotel i skovbrynet

Identificeret værdiskabelse
Prisen pr. m² ligger på et spænd mellem 4.000 - 8.000 kr/m². Der vil i denne case derfor kunne opnås en værdiskabelse på 24 mio til 48 mio kr.

24 mio. kr.

48 mio. kr.

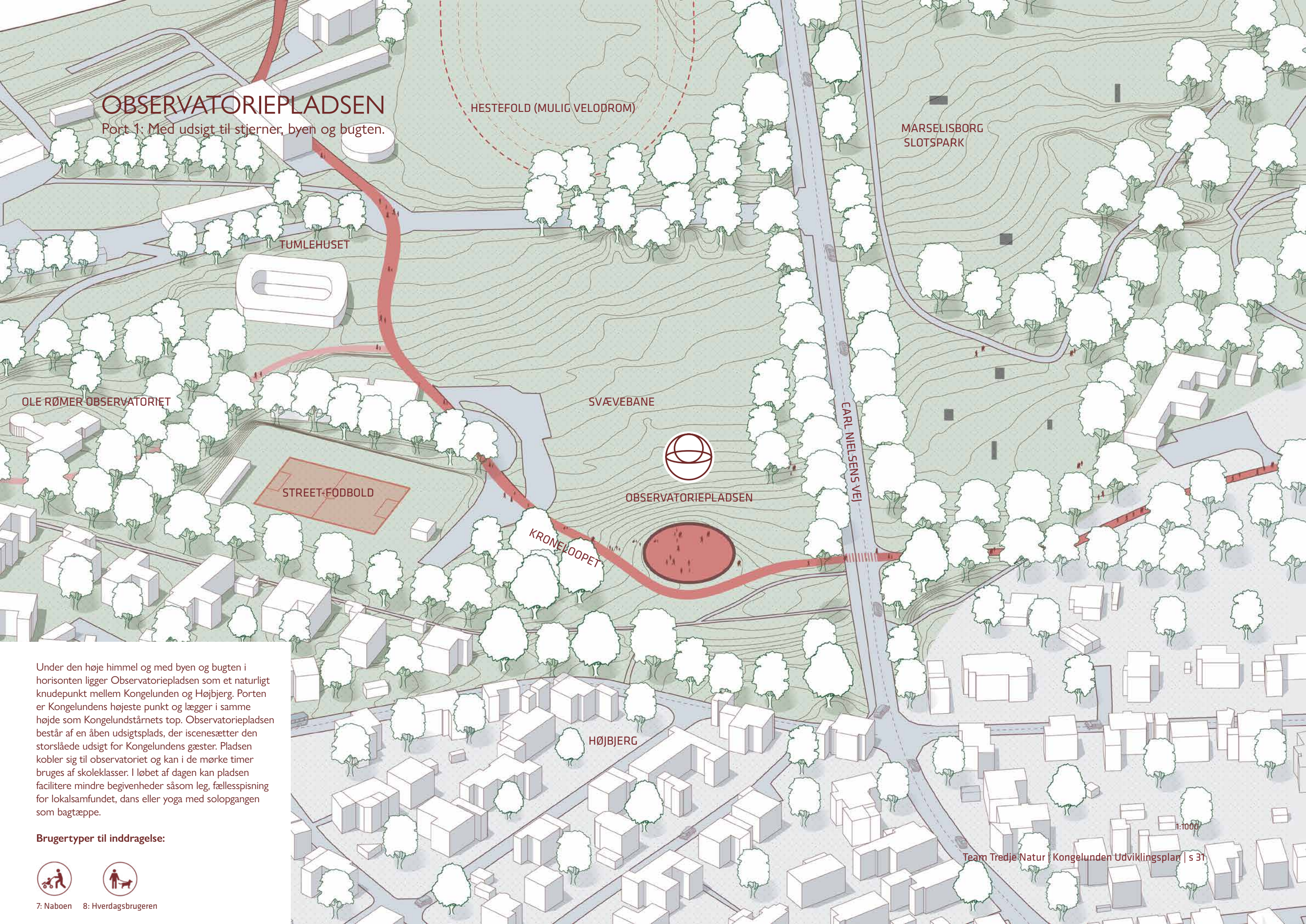
Uidentificeret værdiskabelse

?

"Idrættens Hus"
Mulighed for, at Aarhus samler mange af de sports- og idrætsforeninger som byen enten huser for kommunale midler eller betaler leje for. Dette frigiver driftsmidler + sikrer midler fra ejendomssalg.
Case: Idrættens Hus i Vejle

Driftbesparelser + Salgsgevinster

► Nr. 2 Svævebane ved observatoriepladsen. På kælkebakken ved observatoriepladsen kilder det i maven når man suser henover de åbne engarealer. På vej med bunden kan man se hestene i foldene, vinke til børnene på teumlehuset naturlegeplads og skimte Ole Rømers kuppeltag bag trækronerne.

Under den høje himmel og med byen og bugten i horisonten ligger Observatoriepladsen som et naturligt knudepunkt mellem Kongelunden og Højbjerg. Porten er Kongelundens højeste punkt og lægger i samme højde som Kongelundstårnets top. Observatoriepladsen består af en åben udsigtsplads, der iscenesætter den storslåede udsigt for Kongelundens gæster. Pladsen kobler sig til observatoriet og kan i de mørke timer bruges af skoleklasser. I løbet af dagen kan pladsen facilitere mindre begivenheder såsom leg, fællesspisning for lokalsamfundet, dans eller yoga med solopgangen som bagtæppe.

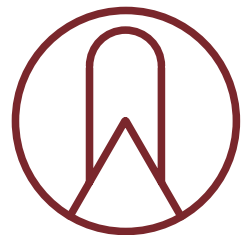
Brugertyper til inddragelse:

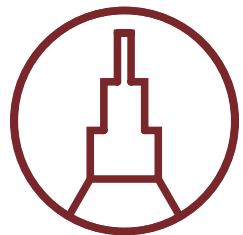
7: Naboen

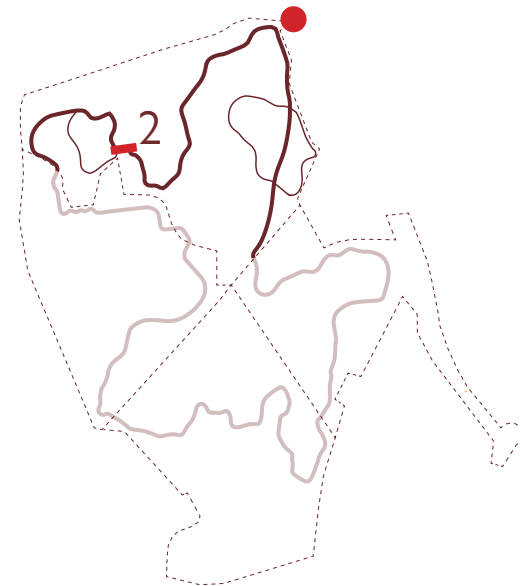
8: Hverdagsbrugeren

Stadionporten

Kongelundstårnet

FORHAVEN

DELOMRÅDE 2 - FORHAVEN MOD BYEN

Forhaven ligger som det mest bynære område i Kongelunden og rummer samtidig en karakter af noget af det mest vilde og uberørte natur i Kongelunden i kraft af bl.a. Havreballe Skov med f.eks. sumpområder, væltede træer og vildtvoksende bevoksning.

Området rummer derfor et potentiale for at imødekomme den voksende interesse der er for at dyrke friluftslivet i naturen. Det gælder både for de 'midtbybørn', som bogstaveligt talt kan få fingrene helt ned i jorden her, dem som gerne vil forsvinde ind i skovens vildnis kun 10 min. fra Banegårdens travlhed, og de som er nysgerrige på at opleve og lære af den biodiversitet som området rummer i kontrast til flere af byens omkringliggende offentlige rum og pladser.

Tangkrogen
Delområdet ligger tættest på Frederiksbjerg og Midtbyen og rummer oplagte koblingspunkter ved Tivoli, Stadionalleén og Tangkrogen. Særligt Tangkrogen ser vi som et vigtigt nyt knudepunkt, hvor Kongelunden som et af de få steder eksponeres mod en hovedtrafikåre. Vi foreslår et spektakulært landmark ved Tangkrogen, der genskaber storheden

fra Landsudstillingen i 1909, og det er håbet at der kan skabes et kraftfuldt nedslag her, som kan forplante sig som ringe i vandet mellem Kongelunden, Tangkrogen, Kildeparken, Århus Vand og lysbådehavnen, samt den fremtidige byudvikling af industriområdet langs Østhavnsvej når den dag kommer.

Boulevarden og Allérne.
Når Marselis Boulevard sænkes, og de 18.000 daglige biler forsvinder, er det vigtigt at høste størst mulig værdi i krydsningspunkterne på Strandvejen, Dalgas Avenue, Stadion Allé og Jyllands Alle. Det ligger ud over opdraget til denne opgave, men det er helt centralt at der er fokus på at mindske afstanden mellem Midtbyen og Kongelunden og her er Boulevarden en meget stor både fysisk og mental barriere, der skal fokus på at omdannes til en vigtig trædesten mellem skov og by. Vi ser også her en

oplagt pointe i at få Frederiksbjerg Idrætscenter bedre involveret i Kongelunden. Foreløbigt foreslår vi en Aarhusiansk triumfbue langs stadionsalléen mellem stadion og tivoli, som markerer Kroneloopet på den lange vandring fra Sankt Lukas Kirke.

Der er også fokus på foreningslivet i Spejderskoven med flere faciliteter og bålsteder, samt nye læringsrum i Forsvarets gamle bunker og bygninger. Søerne bliver en del af oplevelsen og naturen bliver vildere og mere tilgængelig. Loopet tilbyder også en ny adgang til Tivoli sydfra, således at synergien med skoven styrkes.

FORHAVEN
Delområde 2 (2578 m)

10_Søbøroen: Stationsøerne gøres mere tilgængelige og nærværende for den besøgende via en ny krydsende bro, der på samme tid sammenbinder området. Broen gøres til en oplevelse og en ny attraktion i sig selv. I forbindelse med etableringen af søbroen ryddes et mindre område omkring søen, så vandet bliver mere synligt og der bliver plads til ophold.

11_Spejderskoven: Spejderhytten kobles på Stationsøerne og den lille skov mellem spejderhytten og søen. Skoven aktiveres så den kan optage nogle af de mange aktiviteter i spejderhytten, der dermed også bliver synlige for Kongelundens gæster.

12_PORT Stadionporten: Porten manifesterer sig ved et mere traditionelt portmotiv, der får lov til at krydse Stadion Allé. Som en simplificeret triumfbue gør porten de besøgende opmærksomme på det krydsende Kroneloop. Porten bliver et nyt skulpturelt værk, der ved lejlighed også kan bruges til lyskunst eller til oplysning om events. Porten leder folk fra Ingerslevs Blvd. og den nedgravede Marselis Blvd. og ind i Kongelunden.

13_Tivolipladsen: Dét der i dag er Tivoli Frihedens bagside åbnes delvist op og kobles på den bagvedliggende skov via en ny Tivoliplads. Den eksisterende træpavillon kan transformeres om til café med udeservering således man på en gåtur i skoven kan få et hvil og et indblik i tivolis aktiviteter uden nødvendigvis at have købt billet. Relationen mellem Tivoli Friheden og Kongelunden forøges, så en større synergi kan opstå til gavn for begge parter.

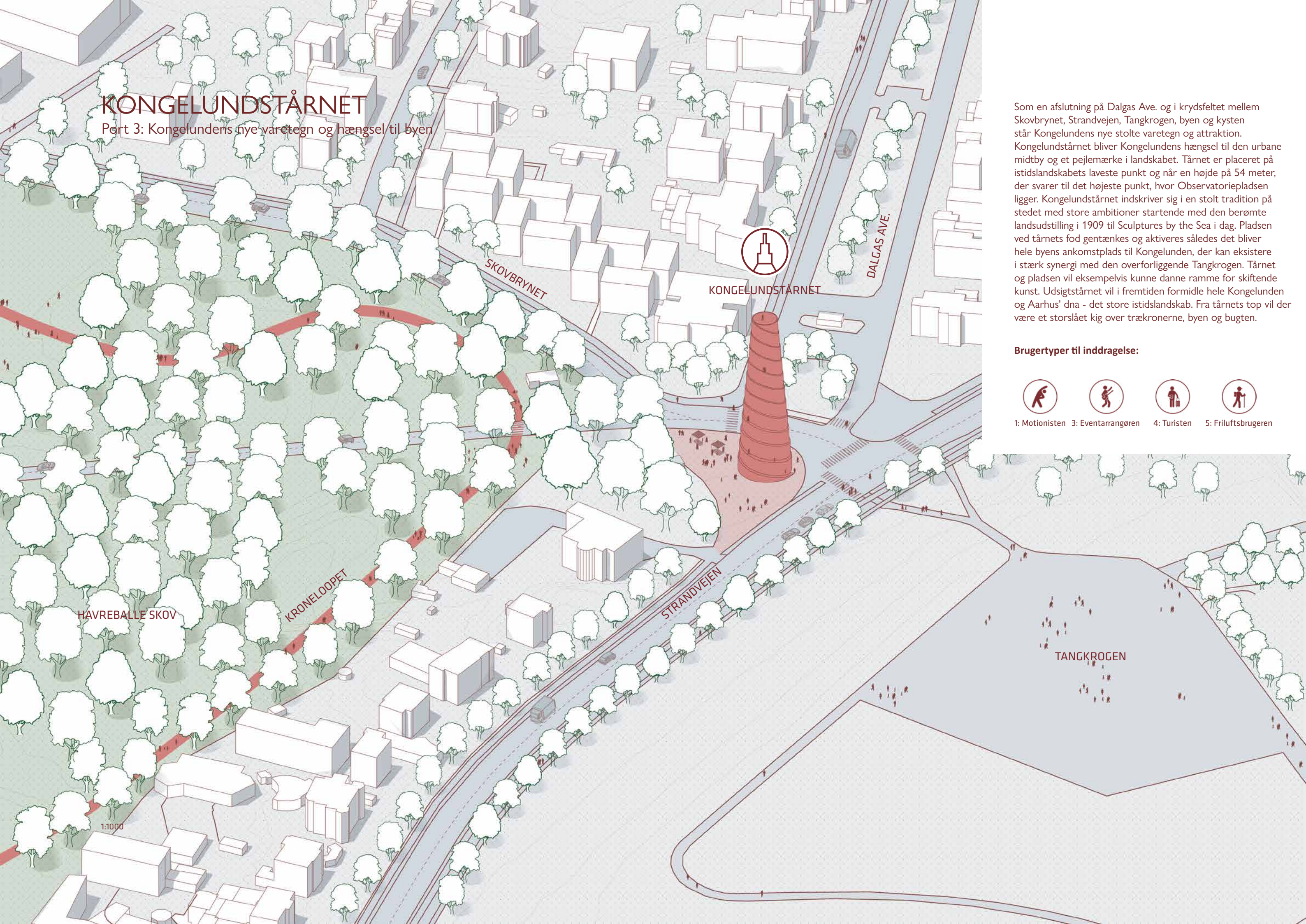
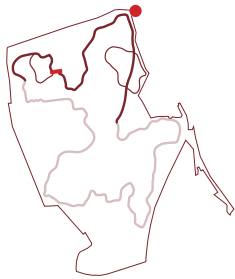
14_Bålplads: Kalvehave med den eksisterende bålhytte understøttes og kobles på Kroneloopet. Her udvides stien til ophold i den lille lysning, hvor sammenkomster af forskellig art kan finde sted.

15_PORT Kongelundstårnet: Porten ved Tangkrogen bliver Kongelundens nye varetegn og ansigt mod midtbyen. Porten her er istidslandskabets laveste punkt og markerer sig derfor i et 54 m. højt udsigtstårn. Herfra bliver istidslandskabet formidlet med et spektakulært kig ind over trækroneerne og ud over byen, bugten og Mols.

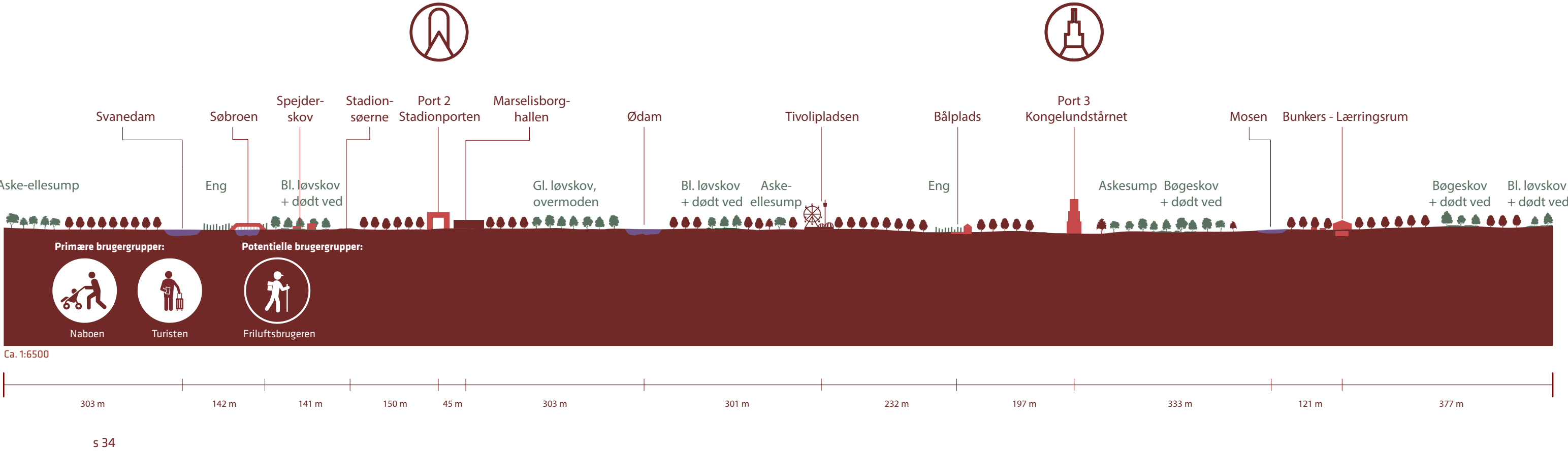

16_Læringsrum: Forsvarets gamle bygninger med dertilhørende bunkers transformeres om til nye læringsrum for områdets mange skoler og institutioner. De gamle bunkers bliver nye atmosfæriske formidlings- og oplevelsesrum. Her kan skoleklasser og dag-institutioner gøre ophold i skovens indre.

Som en afslutning på Dalgas Ave. og i krydsfeltet mellem Skovbrynet, Strandvejen, Tangkrogen, byen og kysten står Kongelundens nye stolte varetegn og attraktion. Kongelundstårnet bliver Kongelundens hængsel til den urbane midtby og et pejlemærke i landskabet. Tårnet er placeret på istidslandskabets laveste punkt og når en højde på 54 meter, der svarer til det højeste punkt, hvor Observatoriepladsen ligger. Kongelundstårnet indskraver sig i en stolt tradition på stedet med store ambitioner startende med den berømte landsudstilling i 1909 til Sculptures by the Sea i dag. Pladsen ved tårnets fod gentænkes og aktiveres således det bliver hele byens ankomstplads til Kongelunden, der kan eksistere i stærk synergi med den overforliggende Tangkrogen. Tårnet og pladsen vil eksempelvis kunne danne ramme for skiftende kunst. Udsigtstårnet vil i fremtiden formidle hele Kongelunden og Aarhus' dna - det store istidslandskab. Fra tårnets top vil der være et storslået kig over trækroneerne, byen og bugten.

Brugertyper til inddragelse:

▲
Nr. 16 Læringsrummet i og ved bunkeren i det gamle SOK område. Bunkerens hemmelige undervejen bliver åbnet op til et nyt læring rum langs Kroneloopet. I bunkeren tag borer en sneglehusformet amfiteater sig ned og giver skoleklasser og historieinteresserede et kig ind i det gamle forsvarsværk.

►
Nr. 10 Søbroen mellem Svanedamen og Stadionsøen. Den sænkede bro skaber en næsten magisk oplevelse af at være i øjehøjde med åkander og salamandere.

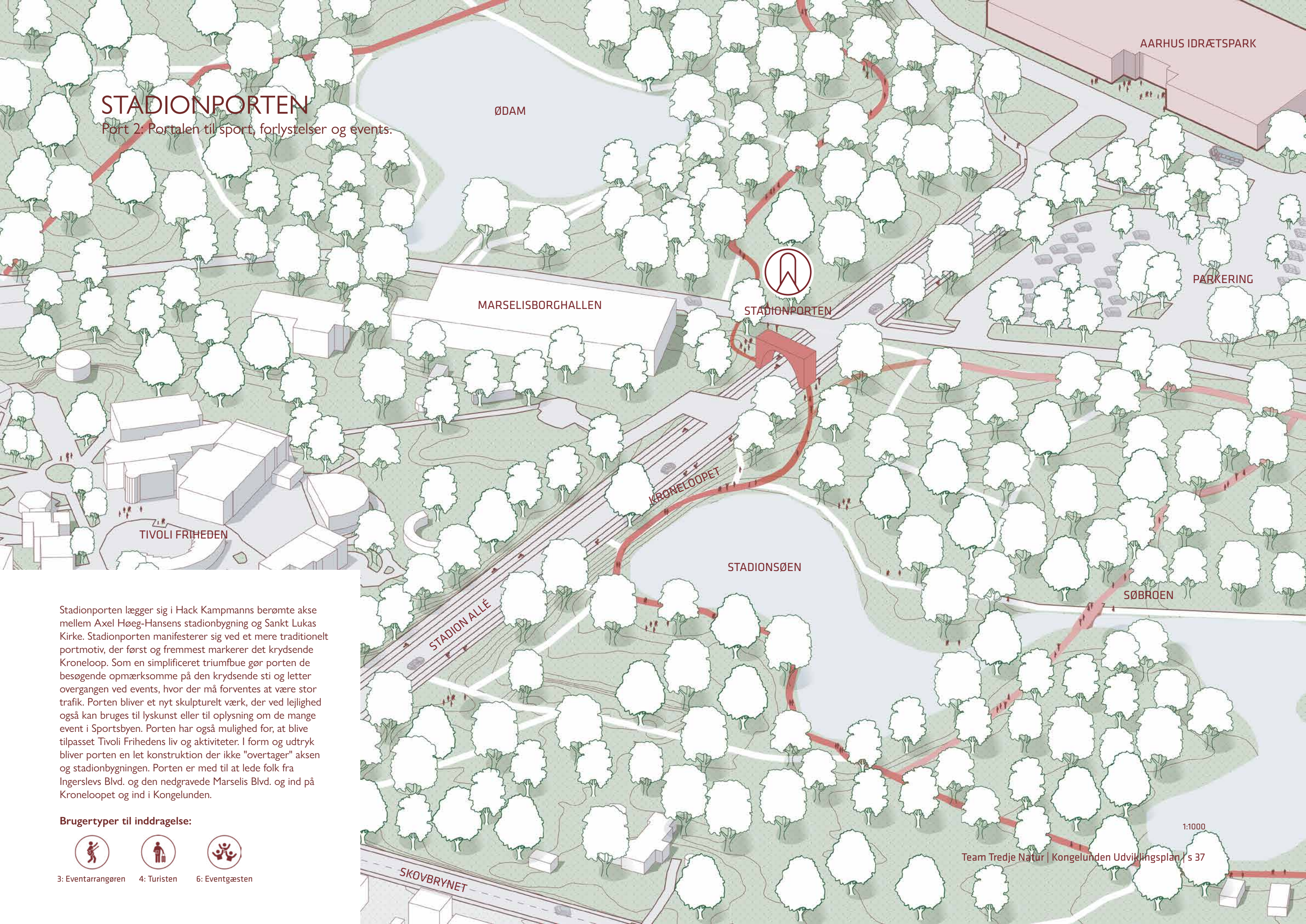
Oplevelser i området
"Vi mødes ved tårnet" siger man, og så er de fleste borgere i Aarhus helt med på at der er tale om det spektakulære udsigtstårn som møder Aarhus midtby ved kanten af Kongelunden.

Hvor der før var et karakterløst mellemrum, er nu et moderne sømærke, pejlemærke og byrum, som både turister valfarter til for at få et smukt kig ud over Aarhus og til Mols og Samsø, og også lokale bruger som mødested og udgangspunkt for en tur ud i Kongelunden.

En skoleklasse har taget bussen til Tangkrogen og er nu på vej ind af Kroneloopet til den tidligere SOK-bunker, som nu er omdannet til læringsrum for både natur- og historieinteresserede. På vej derhen stopper de flere gange op for at undersøge biller under et vælter træ, planter i sumpen eller fugle i træerne.

Bag Tivoli inde i skoven stopper dagplejeren på tur og med ungerne og kigge ind på de mange forlystelser nu hvor bagsiden af Tivoli er åbnet mere op og inviterer nysgerrige blikke indenfor. Længere

henne ad Kroneloopet ved stadionsøerne giver en søbro mulighed for at ungerne med fiskenet kan få naturoplevelser helt tæt på mens mor eller far sidder med et øjebliks fordybelse og lader blikket vandre over eng, rørskov og vand.

STADIONPORTEN

Port 2: Portalen til sport, forlystelser og events.

Stadionporten lægger sig i Hack Kampmanns berømte akse mellem Axel Høeg-Hansens stadionbygning og Sankt Lukas Kirke. Stadionporten manifesterer sig ved et mere traditionelt portmotiv, der først og fremmest markerer det krydsende Kroneloop. Som en simplificeret triumfbue gør porten de besøgende opmærksomme på den krydsende sti og letter overgangen ved events, hvor der må forventes at være stor trafik. Porten bliver et nyt skulpturelt værk, der ved lejlighed også kan bruges til lyskunst eller til oplysning om de mange event i Sportsbyen. Porten har også mulighed for, at blive tilpasset Tivoli Frihedens liv og aktiviteter. I form og udtryk bliver porten en let konstruktion der ikke "overtager" akse og stadionbygningen. Porten er med til at lede folk fra Ingerslevs Blvd. og den nedgravede Marselis Blvd. og ind på Kroneloopet og ind i Kongelunden.

Brugertyper til inddragelse:

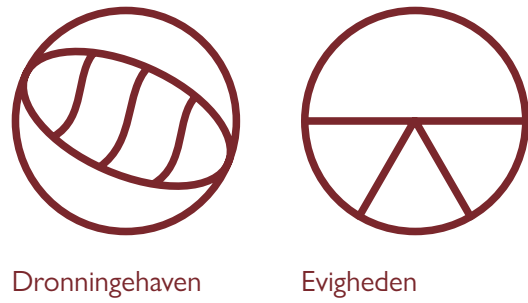
3: Eventarrangøren

4: Turisten

6: Eventgæsten

Dronningehaven

Evigheden

FOLKEPARKEN

DELOMRÅDE 3 - MARSELISBORGAKSEN, KAPPESPÆNDET
'DRONNINGEHAVEN OG KONGETORVET'

Slot, mindesmærke, et nyt centralt samlingspunkt og et spektakulært vue ud over Aarhus bugt fra en bro, der går ud i evigheden og får dig til at føle du svæver over havet.

Folkeparken er rig på attraktioner, som kan styrke områdets tiltrækning af både internationale turister og lokale borger som søger en ekstraordinær, rekreativ og bynær oplevelse.

Allerede i dag er Mindeparken et yndet besøgsål for dem som gerne vil bruge den bynære natur til rekreation og afslapning. Men delområde 3 rummer et endnu større potentiale for at tilbyde mulighed for leg, fællesskab og for at koble af fra hverdagens gøremål og byens larm.

Mindeparken og Slotsparken og de omkringliggende haver emmer af historisk charme og det monumentale kig fra slottet mod vandet er et vigtigt repræsentativt forhold, der ikke må ændres ved. Alligevel opleves området lige vel musealt.

Mindeparken og Slotsparken har i dag over 150.000 m2 græsplæne. Så meget er der ikke brug for at bevare det historiske udtryk. Samtidig har vi arbejdet med at styrke de aksiale udlæg i parken med nye funktioner.

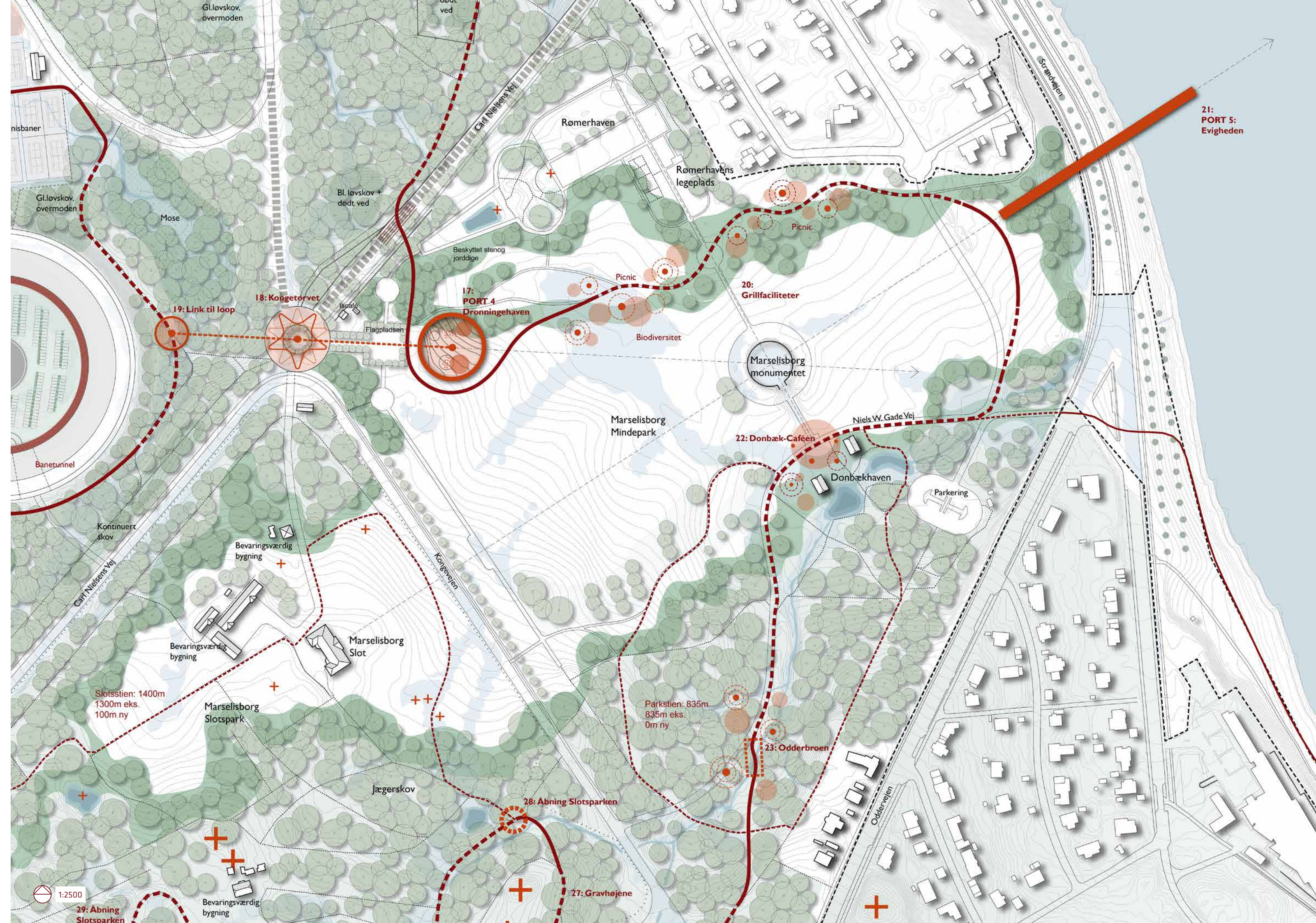
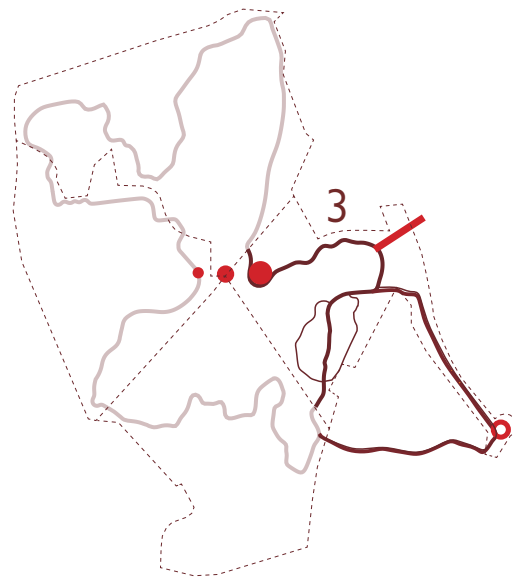
Kappespændet
Som en del af vores trafikale strategi fjernes den gennemkørende trafik og begrænses til besøgende med ærinde i parken, hvorved vi forventer et langt fredeligere 'solar plexus' i Kongelunden. Vi foreslår at fejre dette nye centrale punkt med den første port kaldet 'Dronningehaven', som er et nyt folkeligt tilbud, med et nyt legende landskab hvor klima, biodiversitet og folkesundhed blandes i en storslået oplevelse på kanten af det lange kig mod vandet.

Ligeledes omlægges rundkørslen til en ny mødeplads kaldet 'Kongetorvet' til bløde trafikanter, hvor vagtskiftet kan betragtes i sikkerhed for krydsende biler, og adgangsforholdene til slotsparken kan opgraderes. Hækkene i området fjernes delvist, således at bevægelsen i området bliver mindre begrænset, og iskiosken bliver nemmere at få øje på, og de tilfældigt

placerede fitness- og legeelementer langs Kongevejen flyttes ind i Dronningehaven eller andetsteds.

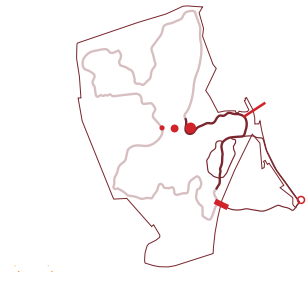
Dronningehaven og Kongetorvet markerer en af de historiske akser som anlægget er født med og tilsammen med Flagpladsen 'kortsletter' de Kroneloops centerpunkt i et både formelt og afklaret greb, et 'kappespænde', hvor der forbindes hen over midten fra vestlig til østlig side af loopet, og markerer det nye trafiksikre hjerte og linket mellem Sportsbyen og Folke- og mindeparken mod vandet.

Donbækhusene og Evigheden
Donbækhusene omdannes således de kan huse café- og brugerfunktioner til de mange picnic gæster, såsom grovkøkken og toiletfaciliteter. Rummet mellem de to bygninger åbnes op med et halvcirkelslag i den mindre tværgående akse henover krigsmonumentet til

FOLKEPARKEN

Delområde 3 (1455 m)

17_PORT Dronningehaven: Dronningehaven giver Kongelundens midtpunkt tilbage til folket. Den tidligere rundkørsel gøres til et nyt centralt bindeled bestående af tre fysiske nedslag, hvoraf Dronningehaven bliver det store folkelige samlingspunkt, der samler funktioner såsom den gamle legeplads og udendørs fitness sammen med ny scene, kiosk og regnvandsbassin.

20_Picnic- og grillfaciliteter: Langs den nordlige del af Kroneloopet, der slynger sig gennem Mindeparken, er der opstillet permanente grill- og picnicfaciliteter. Disse skal være med til at afhjælpe den store efterspørgsel og brug af engangsgrill, der især er massiv i sommerhalvåret. Faciliteterne skal være med til at underbygge livet og samværet i parken. Faciliteterne består af nye skulpturelle grill, vandposter opholdsbænke, etc.

21_PORT Evigheden: Den uendelige horisont ligger for enden af denne port, der forbinder Kongelunden med bugten. Den nye skulpturelle bro svæver over Strandvejen og fortsætter ud over vandet og ud i horisonten. Broen lægger sig i en forstærket akse, der forbinder Marselisborg Slot og mindesmærket med den uendelige horisont - "Kronen, folket og evigheden". Broen muliggør adgang fra Strandvejen og kan benyttes af Kongefamilien når Kongeskibet ligger for anker i bugten.

Buen: I Mindeparkens østligste ende folder Kroneloopet sig op som en elegant buet bæk, der vender ud mod vandet og derfor ikke forstyrrer udsynet fra parken. Bænken optager faldet i terrænet med et enkelt trin. Her kan gæsten opholde sig med kig til bugten eller fortsætte ud på Evigheden, der med bænken kobles på Mindeparken.

25_PORT Den Uendelige Bro: Dyrehavestien, der er en af de syv underruter, forbinder Kroneloopet med Den Uendelige Bro. Dette i forvejen populære udfugtsmål eksisterer i dag, men bliver med Dyrehavestien koblet langt bedre sammen med Kongelunden og Dyrehaven. Ruten tager gæsten gennem en stor variation af naturoplevelser fra tæt skov til åben kyst.

22_Café Donbækhus: De to Donbækhusene bliver aktiveret med en ny pladsdannelse, der sammenbinder de to bygninger og lægger sig i akse mellem Rømerhaven og mindesmærket. Det ene hus bliver et nyt kommercielt lejemål med café, der kan servicere parkens mange gæster. Det andet kan være af mere offentligt karakter og benyttes til eksempelvis skoleklasser, der med fokus på folkesundhed kan tilberede mad med svampe og planter fundet i den omkringliggende skov.

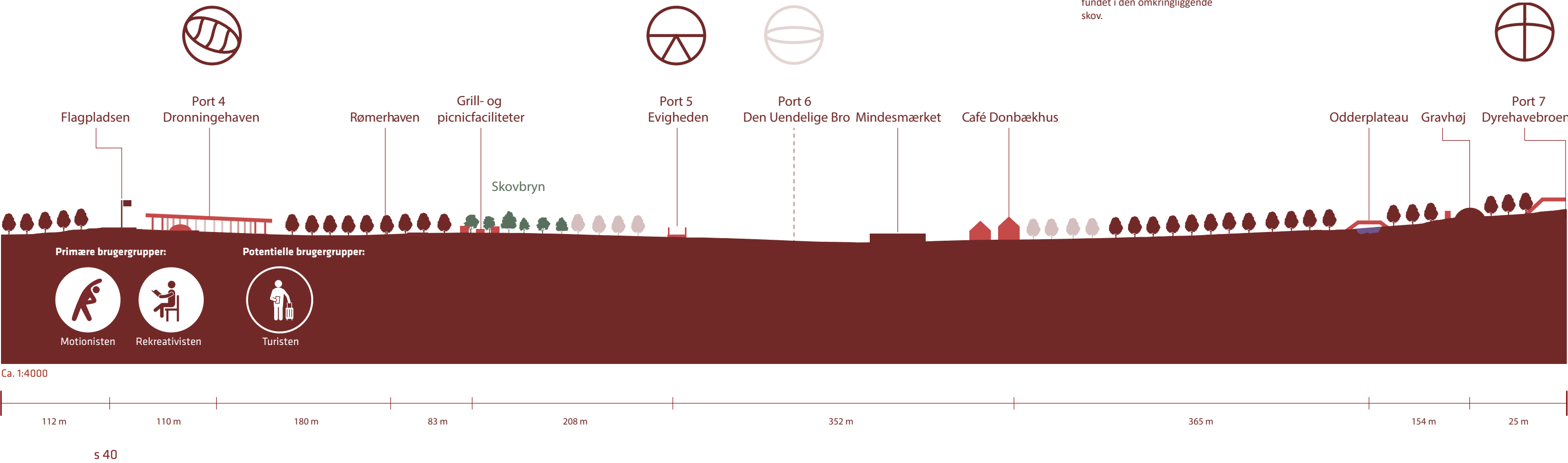
23_Odderbroen: Kroneloopet krydser åen bag Donbækhusene. Her danner Kroneloopet et mindre plateau, der samtidigt udgør bro over åløbet. Der gives plads til ophold mellem de smukke træer til gavn for Kongelundens gæster. **Plateauet indeholder information om den fascinerende odder og kan samtidigt benyttes af institutioner og skoleklasser.**

▲Nr. 20 Picnic og grillfaciliteter. I kraven langs Mindelunden skabes der en ny zone af beplantning med fokus på øget biodiversitet. De nye beplantningslag skabe små lommer hvor picnictæppet kan bredes ud og man kan lukke øjene i skyggen. Langs Kroneloopet etableres vandposter og permanente grillstationer til glæde for de mange der i dag allerede bruger Mindelunden til grill og picnic

▲Nr. 26 Odderplateau. I stilleskoven mod syd kan man være heldig at møde odderen. Er man kommet forbi en dag hvor odderen ikke er hjemme kan plateauet bruges til at kigge efter hundestejler eller haletudser. Eller sætte sig på kanten og nyde stilheden og solens stråler igennem træerne kroner.

Rømerhaven. Herved åbnes haven omkring de historiske huse, hvor søen og odderlandskabet bagom bliver nemmere tilgængeligt og naturformidlingen styrkes

om misforholdet mellem kultur og natur, har vi nu akut travlt med, at der svares på, hvordan vi finder løsninger inden 2050.

Den store græsplæne foran slottet omlægges i kanten til en ny ung og biodivers kantzone. Vi har valgt kun at arbejde med kanten, således at vi respekterer Marselisborgaksen og det store åbne rum almene og historiske kvalitet.

På sigt ser vi stor gennemslagskraft i at forlænge akse over Strandvejen ud i den broport vi kalder Evigheden, som vil skabe en vigtig synliggørelse af Kongelunden for de mange trafikanter, der dagligt passerer her. Broen fejrer dels et spektakulært kig mod horisontlinjen, og forløser det lidt trivielle møde mellem parken og trafikåren langs vandet. Og dels peger den tilbage ind i parken, henover krigsmonument og slotsparken til forsthaven. Den 100-årige have, der med 900 arter rummer rig biodiversitet og umistelig viden for hvordan skoven fortsat kan trives i en foranderlig klimatilstand skal være en del af den samlede fortælling. Dermed forenes det formelle med det folkelige, og viden, natur, kunst og fornyelse flankerer det store kig til vandet.

Katharina Grosses lyserøde provoværk 'The Garden' fra 2017 åbnede for et nyt kunst- og natursyn, der pludselig bragte området på alles læber. Vi ser en åbning hvorigennem Mindeparken kan forny sin samfundsrelevans og involvere aarhusianerne i de kommende årtiers nye brændende platforme som folkesundhed, klimakrise og tab af biodiversitet. Hvor Grosses værk var en åbning af et helt centralt spørgsmål

Oplevelser i området
En bedstemor leger skjul med sine to børnebørn, et yogahold stiller ruller måtter ud, et vennepar sætter sig småsludrende ned med en kaffe-to-go, et par turister stiller sig op til en selfie – Dronningehaven rummer mange muligheder, et legende landskab med en fornemmelse af vidde og samhørighed på samme tid. Herfra kan man spadsere videre ned til Donbæk-caféen, hvor både turister og lokale kan få et hvil. Et roligt miljø inviterer til bevægelse i lidt langsommere tempo. En gruppe studerende har lånt et kongespil i caféen, seniorklubben spille petanque – en stemning af engelske "garden parties", hvor leg, spil og afslapning i caféen smelter sammen.

Mange forskellige borgergrupper mødes til picnic i Mølleparken, hvor en ny belysning giver tryghed også i aften timerne. Søger man at være mere uforstyrret kan

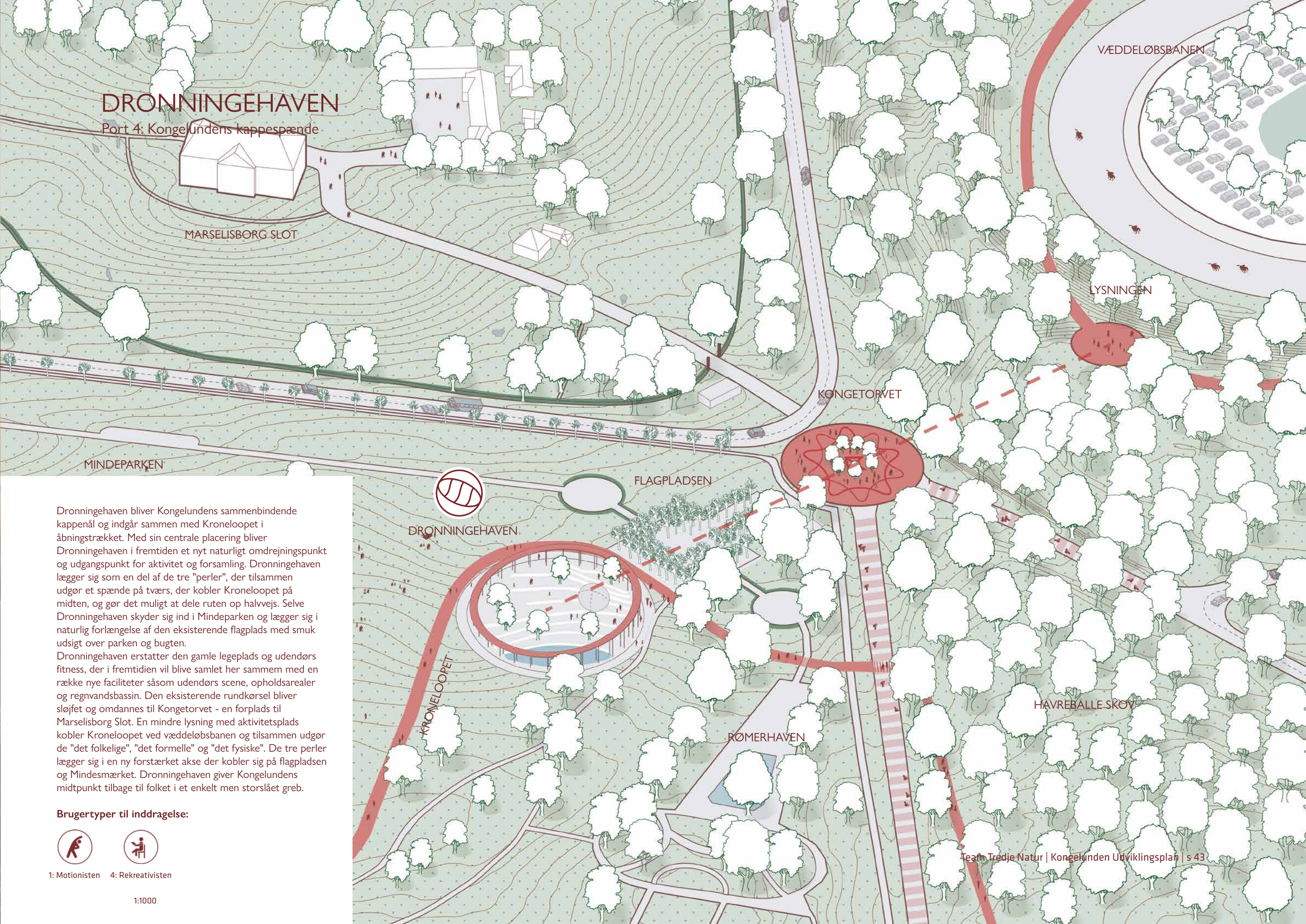
man opsøge det lille Odderplateau, som et tilbagetrukket "helle" ved vandløbet.

Evigheden er et landmark, som både tiltrækker internationale og lokale gæster, og morgensolen over Aarhusbugten nydes fænomenalt her, hvad enten det er stavgængerne eller krydstogtskibets gæster, der starter sin morgen her.

DRONNINGEHAVEN

Dronningehaven viderefører akse henover rundkørslen og Flagpladsen der transformeres til Kongetorvet. En let pavillonstruktur markerer rummet i et ikonisk cirkelslag, der skaber en tydelig og markant gestus mod det store landskabsrum. Strukturen løftes højt op mod ankomsten mod vest og kæntres ned mod øst, således at det store kig mod plænen og vandet indrammes. Terrænet terrasseres med siddeplinte, der både fungerer som et folkeligt amfiteater, der også inviterer til balanceleg og giver plads til frodig beplantning.

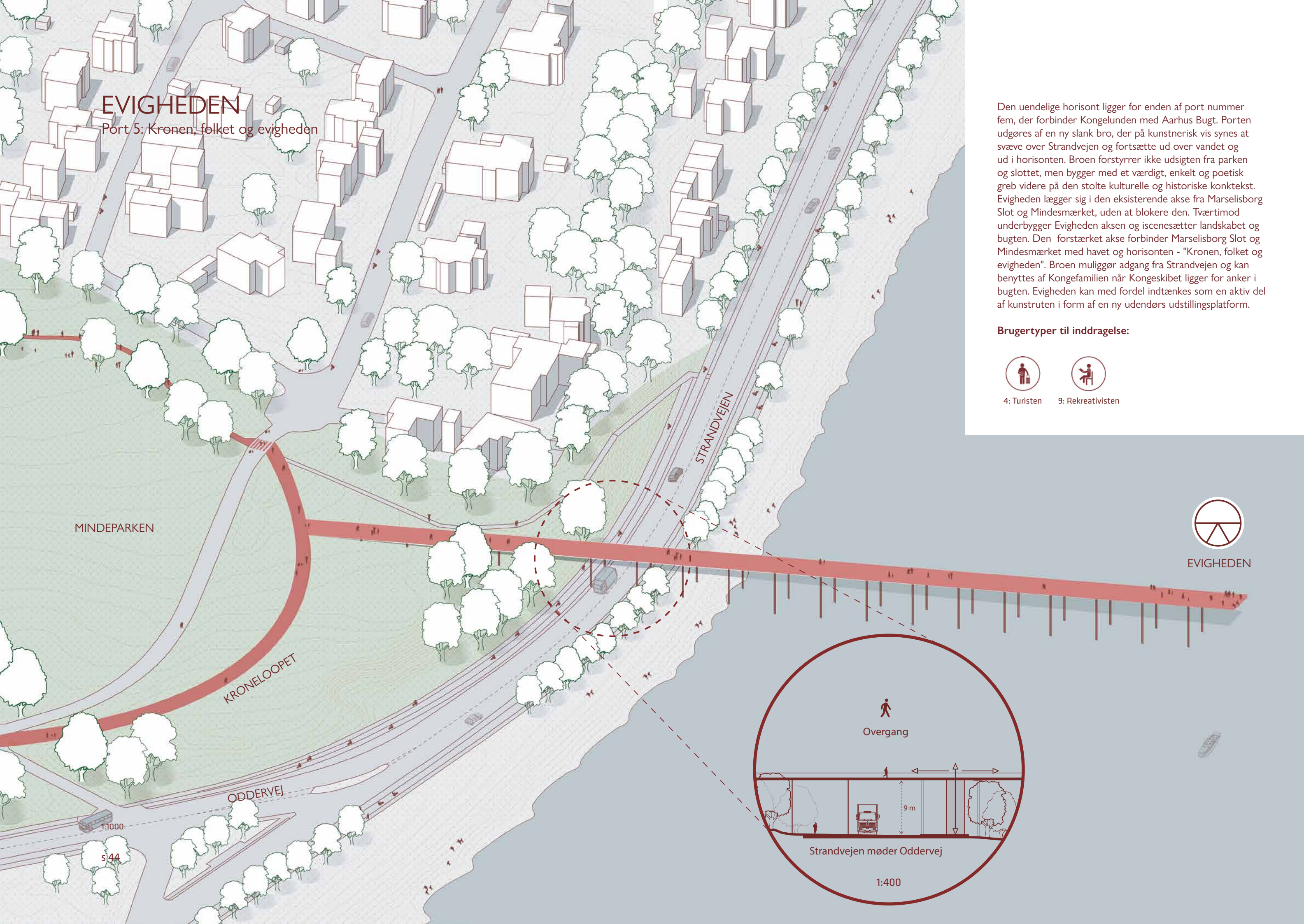
Dronningehaven bliver Kongelundens sammenbindende kappenål og indgår sammen med Kroneloopet i åbningstrækket. Med sin centrale placering bliver Dronningehaven i fremtiden et nyt naturligt omdrejningspunkt og udgangspunkt for aktivitet og forsamlingsrum. Dronningehaven lægger sig som en del af de tre "perler", der tilsammen udgør et spænde på tværs, der kobler Kroneloopet på midten, og gør det muligt at dele ruten op halvvejs. Selve Dronningehaven skyder sig ind i Mindeparken og lægger sig i naturlig forlængelse af den eksisterende flagplads med smuk udsigt over parken og bugten. Dronningehaven erstatter den gamle legeplads og udendørs fitness, der i fremtiden vil blive samlet her sammem med en række nye faciliteter såsom udendørs scene, opholdsarealer og regnvandsbassin. Den eksisterende rundkørsel bliver sløjfet og omdannes til Kongetorvet - en forplads til Marselisborg Slot. En mindre lysning med aktivitetsplads kobler Kroneloopet ved væddeløbsbanen og tilsammen udgør de "det folkelige", "det formelle" og "det fysiske". De tre perler lægger sig i en ny forstærket akse der kobler sig på flagpladsen og Mindesmærket. Dronningehaven giver Kongelundens midtpunkt tilbage til folket i et enkelt men storslået greb.

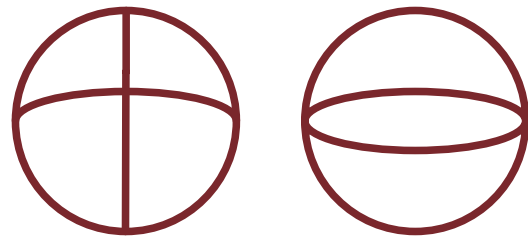
Brugertyper til inddragelse:

1: Motionisten 4: Rekreativisten

1:1000

Dyrehavebroen

Den uendelige bro

BAGHAVEN

BAGHAVEN MOD FORHIISTORIEN OG NATURMILJØERNE

Område 4 ligger som Kongelundens baghave længst væk fra Aarhus centrum. I dag har det karakter af at være et lidt gemt og hemmeligt område, som særligt naboer i området kender og bruger.

I respekt for områdets rolige karakter med plads til fordybelse er der potentiale i at øge kendskabet til området for de brugere, der søger afslapning og et mere langsommeligt tempo end hverdagens jag.

Det spændende forhistoriske lag med gravhøjene i Kirkeskov er i dag underformidlet og savner en levendegørelse. Ligeledes kalder det animerede terræn her på udforskning og bevægelse. Det store naturformidlingspotentiale, som forsthaven og vandmiljøerne rummer, kalder på levendegørelse og fordybelse. Odderens tilstedeværelse er et fantastisk konkret eksempel på det umistelige og unikke i området, og det skal der værnes om.

Vi er klar over problematikken vedr. anlæg af nye funktioner i fredskov og ved fortidsminder. Dette er en generel problematik for hele Kongelunden og en særlig udfordring der skal fokus på i baghaven. Af samme årsag har vi også her forsøgt så vidt muligt at begrænse vores anlæg og virkemidler til eksisterende stier, men det er klart at der udstår en dialog med natur- og fredningsmyndighederne for at afklare hvor meget albuenum der skabes for at realisere så mange af de gode idéer til området.

Var det ikke for Oddervej ville skoven opleves som kontinuerlig mod dyrehaven og det er vigtigt at vejens barrierevirkningen minimeres over tid og der kan tilvejebringes sikker krydsning af vejen. Vi

foreslår derfor en broforbindelse, Dyrehavebroen, på tværs af vejen. Broen ville dels synliggøre Kongelunden og derudover også markere skellet til Kongelunden.

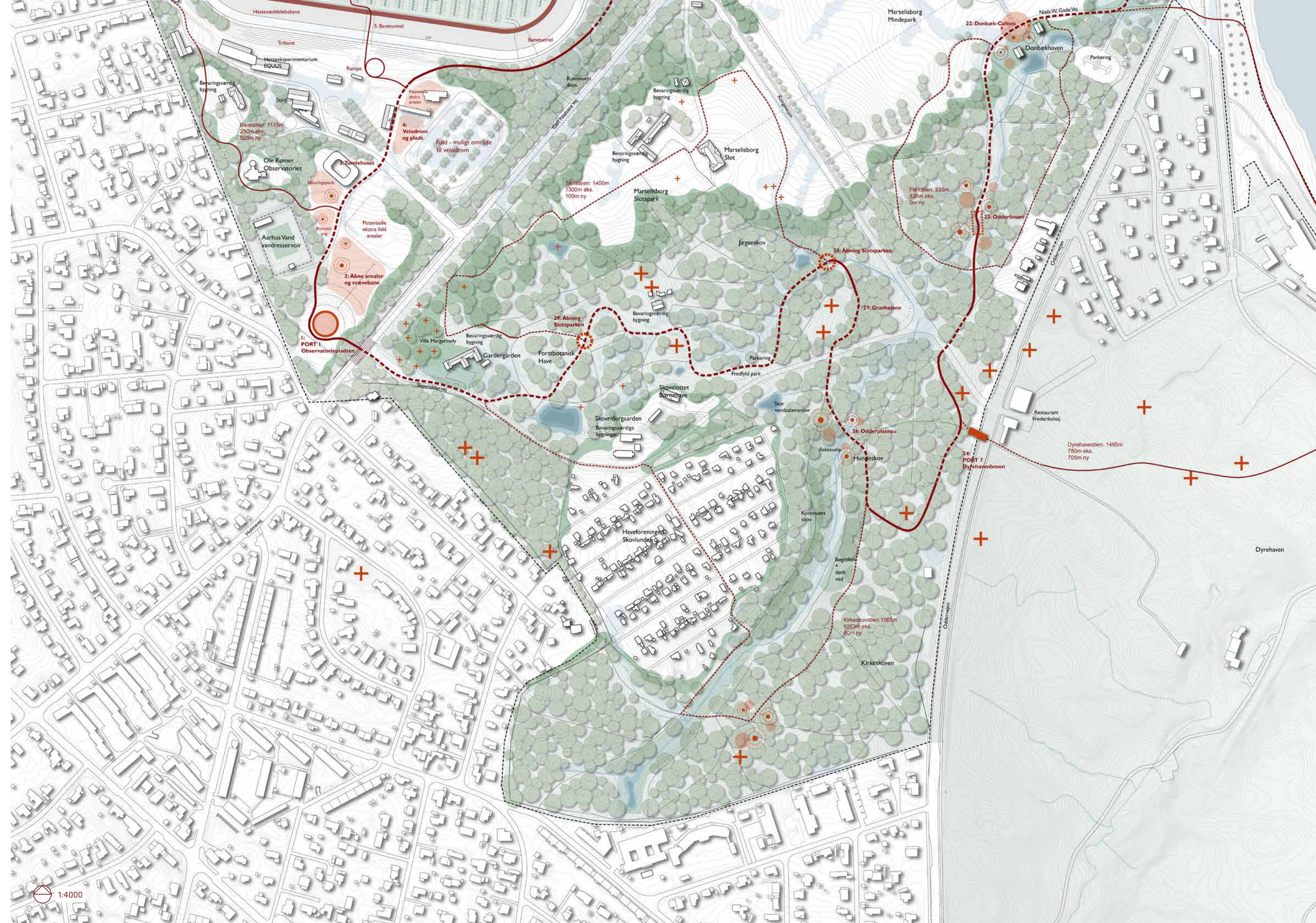
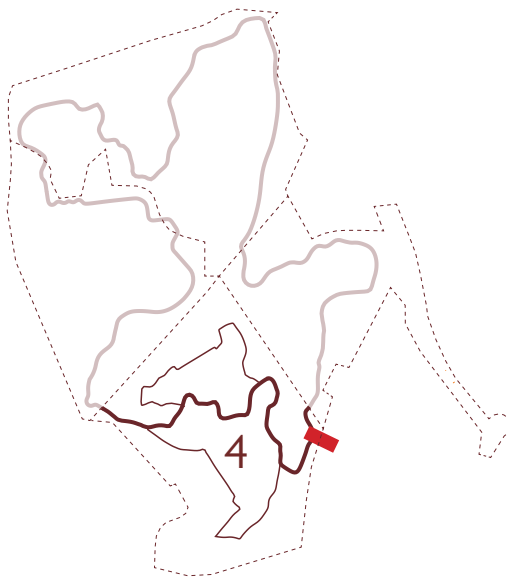
Oddervej påvirker også lydbilledet i området mærkbart, og der skal fokus på det auditive design og de steder hvor der er naturligt ly for støj, f.eks. i lavninger og bag gravhøjene skal kortlægges nærmere, for at optimere anvendeligheden i området. Samtidig kan funktioner med højere hastighed, f.eks. mountainbiking, orienteringsløb og måske en rasteplads til landevejskylende, samt aktiviteter hvor større grupper samles, såsom live rollespil, hundetræning og løbeklubber, bedre fungere i de mere støjprægede områder.

Kolonihavnernes område opleves meget privatiseret og bør invitere indenfor. Vi foreslår at åbne området op ved at lade en af underruterne bevæge sig igennem her. Det kunne være en kiosk, take-away kaffe, måske et besøghus eller åbent hus arrangementer, der involverer området mere i den fælles plan for Kongelunden.

En sidste underrute forbinder helt ned til den Uendelige bro og inddrager kyststrækningen inddrages som en del af Kongelunden, hvorved forbindelsen til det sydlige skovkompleks styrkes. Der er i dag en udpræget tendens til at den Uendelige bro besøges via bil, og derfor skal den bæredygtige mobilitet styrkes også her.

Oplevelser i området

Gravhøjene rejser sig over terrænet som vidner om stedets historie. De mange høje og fortællingerne bag dem tiltrækker nysgerrige turister. Men stedet giver også plads til ro og fordybelse. Forstbotanisk have og fortidsminderne inviterer til et langsommere tempo. Spejderne på tur lærer om de forskellige arter i forstbotanisk have, en gruppe udvekslingsstuderende får en introduktion til de mange fortidsminder, tai-chi holdet mødes i lysningen og udfører deres stille dansante bevægelser og folkepensionisten nyder den medbragte mad til bladens raslen i vinden inden turen fortsættes over Dyrehavebroen mod Dyrehaven og den Uendelige bro.

BAGHAVEN
Delområde 4 (1524 m)

24_PORT Dyrehavebroen: Denne port forbinder Kongelunden med Dyrehaven og forstærker den sammenhængende grønne kile ind i byen. Oddervej er i dag en trafikeret vej der udgør en stor og støjende barriere. En ny spinkel bro over den lavtliggende vej skal forbinde de to grønne områder og er samtidigt med til at koble Den Uendelige Bro og den overfor liggende Restaurant Frederikshøj på Kroneloopet. Broen markerer også Kongelunden for de mange forbipasserende biler.

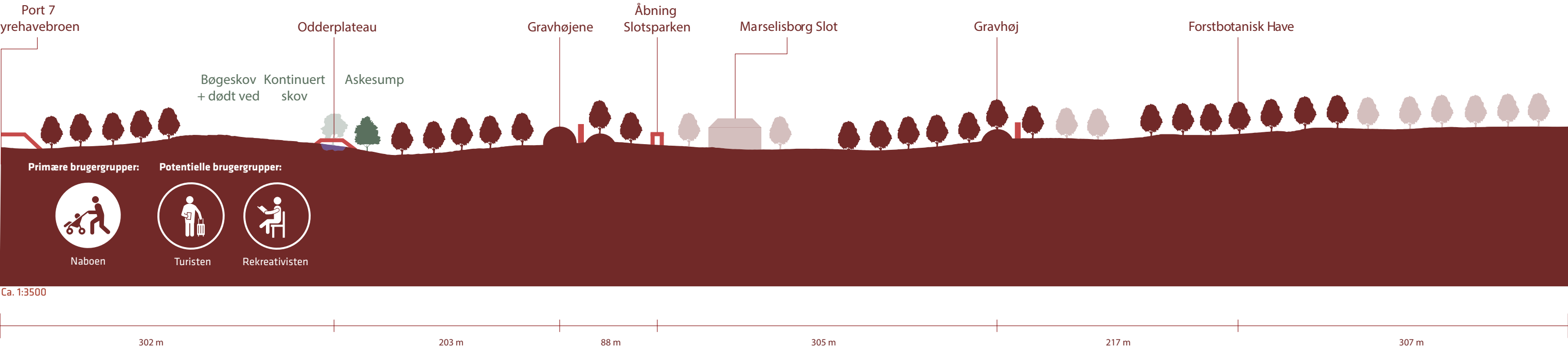
26_Odderplateau: Kroneloopet krydser åen endnu engang tæt ved hundeskoven. Her danner Kroneloppet et mindre plateau der samtidigt udgør bro over åløbet. Der gives plads til ophold mellem træerne med information om odderen der måske kan spottes fra det lille plateau.

27_Gravhøjene: De i dag usynlige gravhøje tegnes frem ved hjælp af simple virkemidler. Nye kunstneriske fortolkninger kan gøre gæsten opmærksom på de mange gravhøje og fortidsminder i området, der tilsammen tegner Kongelunden frem som en oldtidspark af internationalt format. Markørerne informerer samtidigt gæster og skoleklasser om den imponerende historiske kontekst.

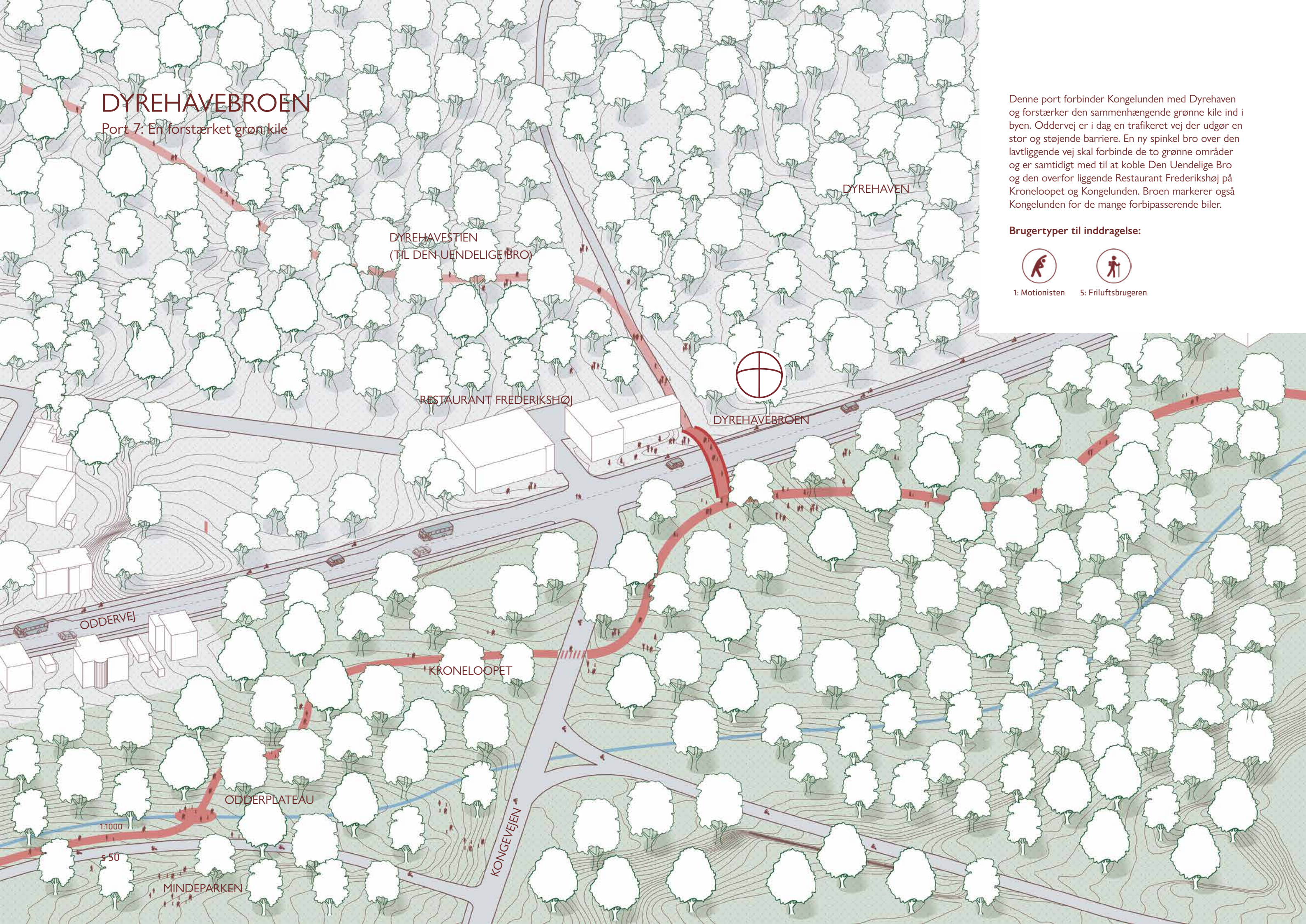
28_Åbning Slotsparken: Der etableres en ny åbning ind til Slotsparken, der ligesom den eksisterende er åben når Kongefamilien ikke er hjemme. Slotsparken med de mange fine skulpturer bindes derved bedre sammen med Forstbotanisk Have og resten af Kongelunden. Slotsparkens "bagside" åbnes op.

▲ Nr. 27 Gravhøjene ligger og gemmer sig blandt de store gamle træer særligt i Baghaven. Her er plads og ro til fordybelse og eftertanke. Enkelte fortidsminder kan sættes i spil med kunstelementer som denne fortolkning af et nordisk stonehenge

▲ Nr. 29 Den nye indgang til Marselisborg slotsskulpturhave. Indgangspartiet kan blive et skulpturelt element og indskrive sig i havens udtryk. Den nye åbning vil linke Marselisborg have med Forstbotanisk have og sætte Marselisborg mere i spil som en inviterende del af Kongelunden

Denne port forbinder Kongelunden med Dyrehaven og forstærker den sammenhængende grønne kile ind i byen. Oddervej er i dag en trafikeret vej der udgør en stor og støjende barriere. En ny spinkel bro over den lavtliggende vej skal forbinde de to grønne områder og er samtidigt med til at koble Den Uendelige Bro og den overfor liggende Restaurant Frederikshøj på Kroneloopet og Kongelunden. Broen markerer også Kongelunden for de mange forbipasserende biler.

Brugertyper til inddragelse:

1: Motionisten

5: Friluftsbugeten

ØKONOMI & TID

I anlægsoverslaget for projektet foreslår vi et åbningstræk, der fokuserer på anlæggelsen af Kroneloopets hovedsti, samt den første af portene, nemlig Port 4 Dronningehaven.

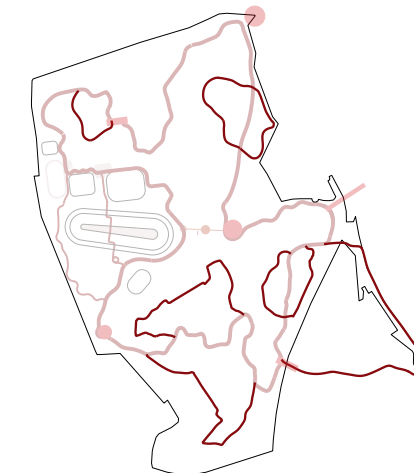
Dette for at sikre plangrebets grundelement, loopet, etableres i fulde 7 km, samt for at fejre den nye trafiksikre midte i Kongelunden, ved at tilbyde en ny folkelig destination i midten af Kongelunden, når den gennemkørende trafik ophører.

Anlægsoverslaget er inddelt i tre puljer, der følger etapeplanen for Kongelunden. Første pulje omhandler de første 1-3 år, hvor åbningstrækkene anlægges - hovedtrækkene for at skabe en markant og mærkbar forandring i Kongelunden. Trafikoplægning er et afgørende træk for at skabe denne forandring samt anlæggelsen af den 7 km lange hovedsti, Kongeloopet. Dertil anlægges Port 4 Dronningehaven, der er den mest centrale Port i Kongelunden og vil blive det nye centrum for det nye Kongelunden.

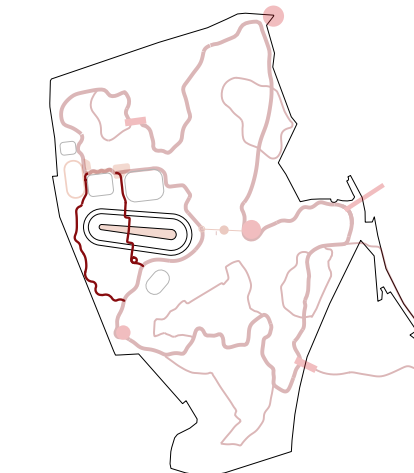
Når åbningstrækkene er anlagt, kan man gå videre til den næste etape, hvor seks forskellige underloops en efter en kan blive anlagt og være med til at udvide oplevelsesværdien langs kongeloppet. Dertil vil nedslag med forskellige opholds- og læringsmuligheder langs både Kongeloopet og underloopene kunne anlægges en efter en samt forskellige indgreb der vil

Etape 1 - Åbningstræk
Trafikoplægning, det 7 km lange Kongeloop og Port 4, Dronningehaven, skal være med til at sætte udviklingen af Kongelunden i gang.

Etape 2 - Underloops
Seks forskellige underloops og nedslag langs både Kongeloopet og de forskellige underloops udgør anden del af etapeplanen.

Etape 3 - Baneplassen
Transformationen af Baneplassen skal ske i samstemmelse med anlæggelsen af det nye stadion.

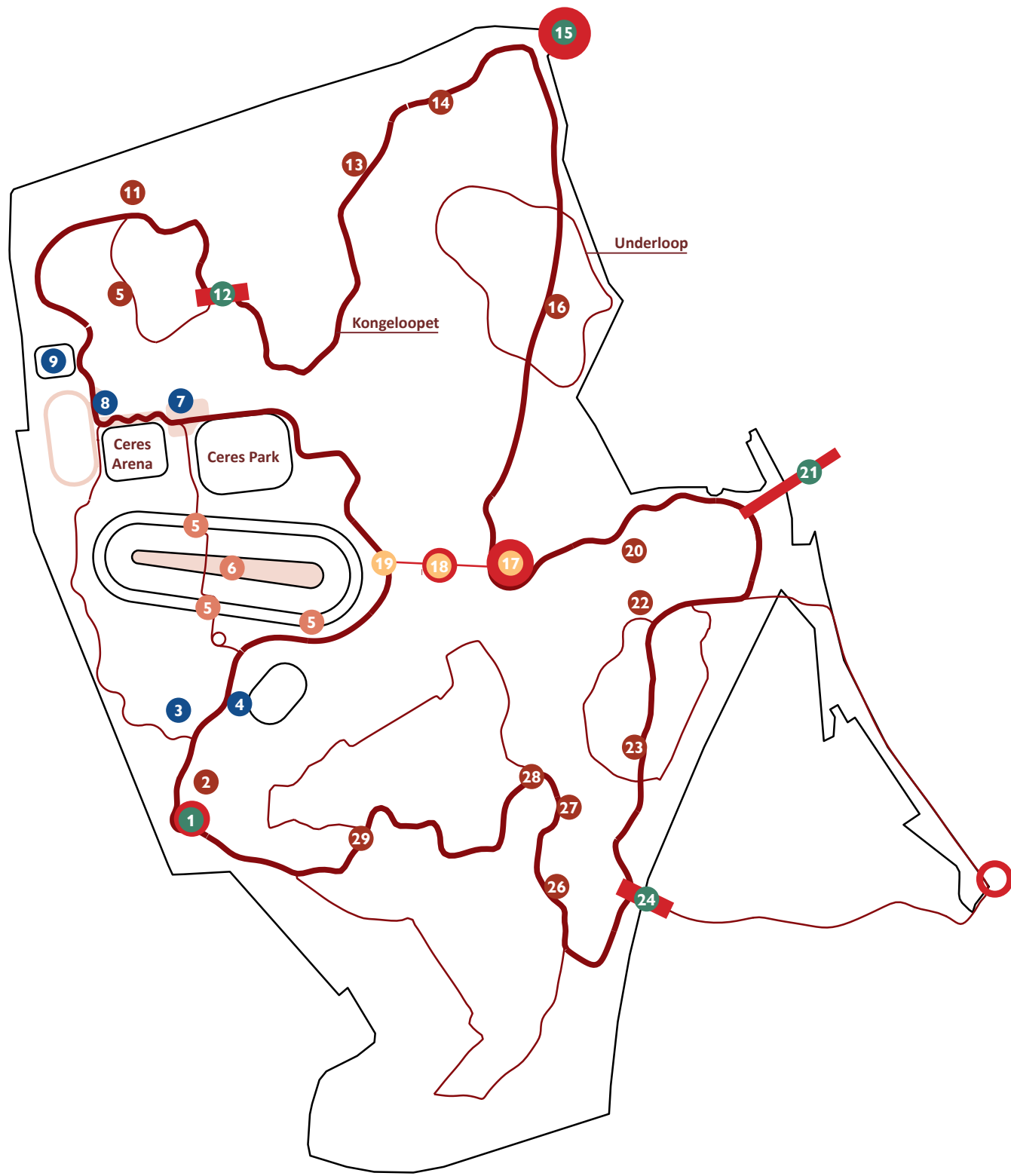
forbedre biodiversiteten i Kongelunden. Denne del af etapeplanen er meget fleksibel og gør udvikling af Kongelunden robust over for fremtidige forhold.

Den sidste etape er Baneplassen og linket til Stadion. Anlægsperioden for Baneplassen afhænger af tidshorisonten for anlæggelsen af det nye stadion og stadionpladsen. Her er det vigtigt at der skabes en sammenhæng mellem Kongelundsprojektet og Stadionprojektet for at sikre den mest hensigtsfulde anlægsproces og en helhedstænkning på tværs af projekterne. Baneplassen kan selvfølgelig delvist anlægges tidligere hvis det ønskes.

Økonomien for Baneplassen har vi tilladt os at foreslå i to versioner. I den store version sænkes den store parkeringsplads i væddeløbsbanen 1 meter og yderligere 1 meter på midten på Baneplassen. En

sænkning af terrænet vil visuelt dulme oplevelsen af de mange biler i anlægget og give plads til at anlægge 300 træer uden at obstruere udsynet fra tilskuerpladserne til væddeløbsbanen. Ligeledes vil en sænkning af Baneplassen kunne minimere evt. boldbure og samtidig kunne tilbageholde store mængder regnvand. Det er et enkelt greb der giver en langt større kvalitet, men der er en økonomi forbundet med borskaffelsen af jorden og træerne, som er indikeret i budgettet til overvejelse.

I den lille version forbliver Baneplassen i den nuværende højde, hvilket også medfører, at der ikke kan plantes træer af hensyn tilskuerens udsyn til væddeløbsbanen og bilerne vil parkeres i niveau med hestene.

ÅBNINGSTRÆK | ÅR 1-2

TERRÆN, BELÆGNING OG OVERFLADER	
Belægning Kongeloopet	3.250.000 kr
Trafikomlægning	2.250.000 kr
18. Kongetorvet	1.000.000 kr

APTERING	
Pullertbelysning langs hovedsti inkl. ledningstracé	4.850.000 kr

PORT 4 DRONNINGEHAVEN	
17. Dronningehaven	8.850.000 kr
19. Link til loop	200.000 kr

RÅDGIVNING OG PROCES	
Rådgivning	2.550.000 kr

UFORUDSETE UDGIFTER	
Uforudsete udgifter	2.050.000 kr

I ALT 25 mio. kr.

UNDERLOOPS | ÅR 2-4

SØSTIEN	
Belægning og wayfinding	200.000 kr
5. Søbroen	2.500.000 kr

HAVREBALLESSTIEN	
Belægning og wayfinding	350.000 kr

KIRKESKOVSTIEN	
Belægning og wayfinding	100.000 kr

DYREHAVESTIEN	
Belægning og wayfinding	450.000 kr

PARKSTIEN	
Belægning og wayfinding	100.000 kr

SLOTSSTIEN	
Belægning og wayfinding	200.000 kr
11. Spejderskoven	250.000 kr
23. Odderbro	1.000.000 kr

NEDSLAG LANGS STIEN	
2. Svævebane	250.000 kr
13. Tivolipladsen	100.000 kr
14. Bålplads	200.000 kr
16. Læringsrum/Bunkere	1.000.000 kr
20. Grillfaciliteter	600.000 kr
22. Donbæk-caféen	1.800.000 kr
26. Odderplateau	150.000 kr
27. Gravhøjene	200.000 kr
28. Åbning slotsparken	150.000 kr
29. Åbning slotsparken	300.000 kr
Bænke, informationstavler mm.	400.000 kr

BIODIVERSITET	
Beplantning	3.500.000 kr
Nye vandrecipienter	750.000 kr
Restaurering af eks. vandløb	750.000 kr

RÅDGIVNING OG PROCES	
Rådgivning	1.800.000 kr

UFORUDSETE UDGIFTER	
Uforudsete udgifter	1.500.000 kr

I ALT 18,6 mio. kr.

BANEPLADSEN | ÅR 4-5

6. BANEPLADSEN	
Den lille option	

Belægninger og overflader	9.500.000 kr
Bortskaffelse af jord	5.500.000 kr
5. Banetuneller og udvidelse af eks. tunnel	11.600.000 kr
Beplantning	1.450.000 kr

VEJE	
Nye veje	750.000 kr

BANESTIEN	
Belægning og wayfinding	550.000 kr

RÅDGIVNING OG PROCES	
Rådgivning	4.050.000 kr

UFORUDSETE UDGIFTER	
Uforudsete udgifter	3.350.000 kr

I ALT 31,25 mio. kr.

SAMLET 74,85 mio. kr

IKONISKE ELEMENTER

1. Port 1 Observatoriepladsen	5-15 mio. kr
12. Port 2 Stadionporten	10-30 mio. kr
15. Port 3 Kongelundstårnet	20-40 mio. kr
21. Port 5 Evigheden	15-30 mio. kr
24. Port 7 Dyrehavebroen	20-30 mio. kr

I ALT 70-145 mio. kr.

UDEN FOR BUDGET

3. Tumblehuset, legeplads
4. Velodron og plads
7. Stadionpladsen (indgår i Stadionprojekt)
8. Atletikbane og plads
9. Byggegrund til hotel

6B. BANEPLADSEN	
Den store option	

Belægninger og overflader	9.500.000 kr
Bortskaffelse af jord	5.500.000 kr
5. Banetuneller og udvidelse af eks. tunnel	11.600.000 kr
Beplantning	5.600.000 kr

VEJE	
Nye veje	750.000 kr

BANESTIEN	
Belægning og wayfinding	550.000 kr

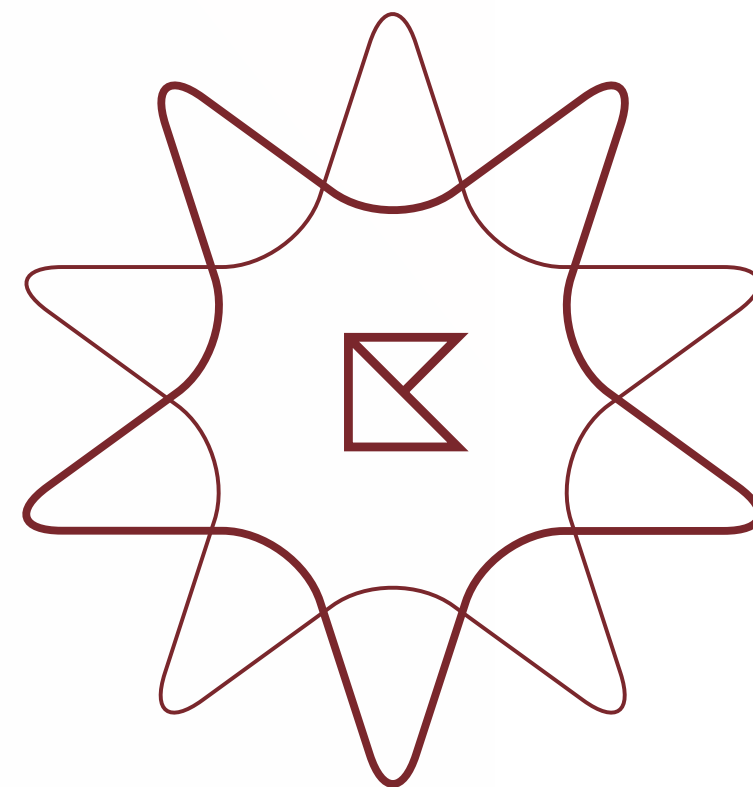
RÅDGIVNING OG PROCES	
Rådgivning	4.050.000 kr

UFORUDSETE UDGIFTER	
Uforudsete udgifter	3.350.000 kr

40,9 mio. kr

84,5 mio. kr

Priserne er ekskl. moms

NORRAN

WATSON
Architects